

AURKIBIDEA

Oharrak, Garizuma eta Aste Santurako.....	4
Martxoaren 2an, HAUSTERRE EGUNA	25
Martxoaren 6an, GARIZUMAKO I. IGANDEA.....	33
Martxoaren 13an, GARIZUMAKO II. IGANDEA	41
Martxoaren 20an, GARIZUMAKO III. IGANDEA	49
Martxoaren 27an, GARIZUMAKO IV. IGANDEA	58
Apirilaren 3an, GARIZUMAKO V. IGANDEA	65
Apirilaren 10ean, ERRAMU IGANDEA	72
SACRAMENTO DE LA RECONCILIACIÓN.....	84
ADISKIDETZE SAKRAMENTUA.....	85
Apirilaren 14an, OSTEGUN SANTUA.....	98
Apirilaren 15ean, OSTIRAL SANTUA.....	106

Ondorengo orrialdeetan, Pazko-jaien prestaera eta ospaketari buruzko gutun baten zatia argitaratzen dugu. Merezki du aldi hau arretaz prestatu eta ospatzeak. Horretan lagunduko duela espero dugu.

Pazko-jaien prestaera eta ospaketari buruz
Jainkoaren Gurtzarako Kongregazioak
«Paschalis sollemnitatis» Gutunean emandako oharpenak (1988-I-16)

GARIZUMALDIA

6. «Garizumako urteroko penitentzi bidea graziaren aldia da, bide horrek Pazkoaren mendi santura eramaten gaitu» (*Cæremoniale Episcoporum*, 249. zk.).

«Hain zuzen, Garizumak, dituen bi alderdien bidez, batean biltzen ditu pazko-misterioaren ospakizunean katekumenoak eta fededunak. Katekumenoak, bai ‘aukeratzearen’ eta ‘azterketen’ bidez, bai katekesiaren bidez, kristau-sarbideko sakramentuetara eramanak dira; fededunak, berriz, Jainkoaren hitza sarriago entzunez eta gehiago otoitz eginez eta penitentiaren prestaerarekin, Bataioko aginduak berritzen dituzte» (*ibid.*).

a) Garizuma eta kristau-sarbidea

7. Kristau-sarbidearen ibilbide osoak pazko-izaera du; hori da Kristoren heriotza eta piztuerako sakramentuzko lehenengo parte hartzea. Horregatik, Garizumak garbikuntzaren eta argitzearen denbora izanez lortu behar du bere indar betea, bereziki ‘azterketen’ eta ‘emateen’ bidez; Pazko Gaubeilak izan b ehar du unerik egokiena kristau-sarbideko sakramentuak ospatzeko (ik. *Zuzenbide Kanonikoaren Kodea*, 856. kan.).

8. Katekumenorik ez duten kristau-elkarteetan ere egin bezate otoitz, beste lekuetan, hurrengo Pazko Gaubeilan, kristau-sarbideko sakramentuak hartuko dituztenen alde. Eliz artzainek irakats biezaie fededunei Bataioko fedea aitormenaren garrantzia, beren espirituzko bizitza hazten joan dadin. Fedea aitortza hori berritzera dei egingo zaie fededunei «Garizumako penitentzi ibilbidearen bukaeran».

9. Garizuman izan bedi ardura, haurtzaroan bataiatuak izanik, geroztik kristau-katekesia hartu ez duten eta Sendotzako eta Eukaristiako sakramentuak hartu ez dituzten helduei katekesi hori emateko. Aldi honetan egin bitez penitentiako sakramenturako prestaera-ospakizunak ere, Adiskidetzaren sakramenturako presta daitezen.

10. Garizuma da, bestalde, garai egokia oraindik bataiatu ez diren hurrekin penitentziako sakramenturako prestaera-ospakizunak egiteko, katekesia hartzeko adina lortua badute; baita aspaldi bataiatuak izanik, Penitentziako sakramentua lehenengo aldiz hartu behar duten hurrekin ere.

Gotzainari dagokio katekumeno helduei nahiz hurrei formakuntza ematea eta, egoeraren arabera, ezarriak dauden ohikuneetan buru egitea, bertako kristau-elkarteak parte hartuz.

b) Garizumaldiko ospakizunak

11. Garizumako igandeek lehenetasuna dute beti Jaunaren jaiekiko eta festaburu guztiekiko. Igandez gertatzen diren festaburuak ondorengo astelehenera atzeratuko dira. Garizumako astegunek, bestalde, lehenetasuna dute beharrezko oroipenekiko.

12. Batez ere, igandeetako homilian pazko-misterioaren eta sakramentuen katekesi-heziketa egin bedi; horretarako, irakurgaien testuaren eta bereziki Ebanjelio-pasartearen azalpen arduratsua egin bedi, horietan egiten baita Bataioaren eta gainerako sakramentuen, baita Jainkoaren errukiaren ere, adierazpena.

13. Eliz artzainek egin bezate sarriago eta era zabalagoan Jainkoaren hitzaren azalpena astegunetako homilietan, hitzaren ospakizunetan, penitentziako sakramenturako prestaera-ospakizunetan, prediku berezietan, bedeinkapenerako familiei nahiz familia-taldeei ikustaldi egitean. Fededunek sarritan parte har dezatela Mezan astegunetan eta, hori ezin denean, saia daitezela gutxienean dagozkien testuak irakurtzen, familian nahiz bakarka.

14. «Garizumaldiak bere penitenti alderdia izaten jarraitzen du» (Paulo VI.a, *Pænitentini* Konstituzio Apostolikoa, II.a, 1). «Fededunei egindako katekesian, bekatuaren ondorio sozialekin batean, azpimarra bedi penitentiaren egiazko izaera: Jainkoari egindako iraina den aldetik gorrotatzen dela, alegia, bekatua».

Penitentziak, bertute den aldetik eta beraren praxia edo jarduera bezala ere, pazko-prestaeraren alderdi beharrezko izaten jarraitzen du: bihotz-berritzetik sortu behar du penitentiaren kanpoko jarduerak, bai kristau bakoitzean bai elkarteetan; penitenti jarduerak, gure garaiotako inguruabar eta baldintza bereziak kontuan izango baditu ere, ebanjelioko espirituaz eta senideen onari begira egina izan behar du betiere.

Ez bedi ahaztu Elizari dagokion alderdia penitentzi ekintzan eta biziki aholka bedi bekatarien aldeko otoitza, ohi baino sarriago sartuz Jainkoaren herriaren otoitz barruan (ik. *Sacrosanctum Concilium*, 109).

15. Gomendio egin bekie fededunei Garizumako liturgian eta penitentziako sakramenturako prestaera-ospakizunetan era biziago eta onuratsuagoan parte har dezaten. Batez ere, gomenda bekie hurbil daitezela aldi honetan Penitentziako sakramentua hartzera Elizaren lege eta tradizioaren arabera pazko-misterioetan bihotz garbiz parte hartu ahal izateko. Oso egokia da Garizumaldian zenbait aitolarren adiskidetze-ohikunearen arabera Penitentziako sakramentua ospatzea, banakako aitortza eta barkamenarekin, erromatar Erritualean esana dagoen moduan.

Eliz artzainak prest egon bitez adiskidetze-zerbitzurako eta, banakako aitortzak egiteko denbora luzatuz, erraztu bezate sakramentu honetara hurbildu ahal izatea.

16. Garizumako penitentzi ibilbidea lekuko Elizaren bizitza argiago adieraztera eta beraren aurrerapena lortzera zuzendua egon bedi bere alderdi desberdin guztiei dagokienez. Horregatik,

oso ondo legoke, Erromako «statio» edo eliz txango haien antzera, tokian tokiko Eliza batzarrean biltzeko antzinako ohitura gorde eta indarberritzea. Fededunen bilkura hauek egin ahal izango dira, bereziki elizbarrutiko artzainaren zuzendaritzapean, edota santuen hilobi-inguruan nahiz hiriko eliza eta santutegi nagusietan, nahiz elizbarrutiko erromes-leku ohikoenetan.

17. Garizumaldian «galarazia dago aldarea lorez apaintzea, eta musika-tresnak kantuan laguntzeko bakarrik erabil daitezke», aldi honek duen penitentzi esanahiari dagokion errespetuz.

18. Era berean, Garizumaren hasieratik Pazko Gaubeila bitarteko ospakizun guztietan ez da Aleluia esango, ezta festaburu eta jaietan ere.

19. Eukaristi ospakizunetan, eta gainerako elizkizunetan ere, aldi honi dagozkion eta liturgiako testuekiko ahal den neurrian egokiak diren kantuak aukeratuko dira.

20. Garizumarekiko zerikusi handiagoa duten elizkizun eta otoitzaldiak liturgi espirituz jantziak eta egokituak egon daitezela, esate baterako «Gurutze-bidea», fededunen gogoia Kristoren pazko-misterioaren ospakizunera errazago eramana izan dadin.

c) Garizumako egun jakin batzuen berezitasuna

21. Garizumako I. igandearen aurreko askeazkenean, fededunak, errautsa hartuz, arimaren garbitasuna helburu duen denboran sartzen dira. Bibliako tradizioan sustraiak dituen eta Elizak gaurdaino gorde duen penitentzi ohikuneekin gizaki bekatariaren izaera adierazi nahi da; fededun bekatariak bere errua aitortzen du agerian Jainkoaren aurrean, eta bere barneko bihotz-berritzearen borondatea adierazten, Jauna berarekin errukitsu izango den itxaropenez. Kanpoko seinale honen bidez ekiten dio bihotz-berritzeko bideari, eta Pazkoaren aurreko egun batean egingo den Penitentziako sakramentuaren ospakizunean iritxiko da bihotz-berritze honen helburura.

Errautsen bedeinkapena eta ezartzea Meza barruan egin daiteke, edota Mezarik gabe. Kasu honetan, Hitzaren liturgia egingo da lehenengo eta Jainkoaren herriaren otoitzarekin bukatuko.

22. Hausterre-eguna penitentzia egin beharreko eguna da Eliza osoan, eta bijilia eta baraua gorde behar da (ik. *Zuzenbide Kanonikoaren Kodea*, 1251. kan.).

23. Garizumako I. igandeak gure bihotz-berritzearen sakramentuzko seinalea adierazten du, aldi egokia dela, alegia, gure salbamenerako. Igande honetako Mezan ez dute falta izan behar horren garrantzia azpimarratuko duten osagaiak; esate baterako, Meza-sarrerako prozesioa santuen letaniak abestuz. Garizumako I. igandeko Mezan gotzainak, katedralean nahiz beste eliza batean, «kristaugaiak aukeratzeko» edota horien «izenak hartzeko» ohikunea ospatuko du, egitarau pastoralaren arabera.

24. Emakume samariarrari, itxu jaio zenari eta Lazarori buruzko Ebanjelioak, Garizumako A urteko III., IV. eta V. igandean irakurtzen direnak, kristausarbiderako duten garrantzi handiagatik, B eta C urteetan ere irakurri ahal izango dira, bereziki tartean kristaugaiak badira.

25. Garizumako IV. igandean (*lætare*) eta festaburu eta jaietan ere onartzen da musika-tresnak erabiltzea eta aldarea lorez apaintzea. Igande honetan, bestalde, kolore arrosako jantzi sakratuak erabil daitezke.

26. Garizumako V. igandetik aurrera gurutzeak eta irudiak zapi batez estaltzeko ohitura gorde daiteke Gotzainen Batzarraren iritziaren arabera. Gurutzeak estalirik egongo dira Ostiral Santuko Jaunaren Nekaldiaren ospakizuna bukatu arte; irudiak, berriz, Pazko Gaubeila hasi arte.

ASTE SANTUA

27. Aste Santuan Elizak salbamen-misterioak ospatzen ditu, Kristok bere bizitzako azken egunetan, Jerusalemen egindako sarrera mesianikotik hasita, bizi izan zituenak.

Garizuma Ostegun Santuan bukatzen da. Pazko Hirurrenak «Jaunaren Afariko arratsaldeko Mezarekin hasi» eta «Ostiral Santuko Jaunaren Nekaldiarekin» eta Larunbat Santuarekin jarraitzen du; Pazko Gaubeilan jotzen du gailurra eta Piztuera Igandeko Bezperekin bukatzen da.

«Aste Santuko astegunek, astelehenetik ostegunera, hau ere barne, lehentasuna dute gainerako ospakizun guztiekiko». Desegokia da egun horietan Bataioa nahiz Sendotza ospatzea.

a) Jaunaren Nekaldiko Erramu Igandea

28. «Jaunaren Nekaldiko Erramu Igandearekin» hasten da Aste Santua; egun honetan, Kristo Erregearen garaipena eta beraren nekaldiaren iragarpena bateratzen dira. Erramu Igandeko ospakizunean eta katekesian agerian jar bitez pazko-misterioaren bi alderdi horiek.

29. Antzina-antzinatik, prozesio jaieratsua eginez, Jauna Jerusalem sartu zenekoa gogoratzen da; horrela, kristauek gertaera hura ospatzen dute haur hebrearren gorapenak eta keinuak gertaberrituz eta, «Hosanna» kantatuz, Jaunaren bidera irteten zaizkiola.

Prozesio bakarra egingo da, fededunen parte-hartze handiena ziango den Meza aurretik eginga; arratsaldean ere egin daiteke, bai igande bezperako larunbatean, bai igandean bertan. Eliza txikiago batean nahiz elizatik kanpo dagoen beste leku egoki batean bilduko dira eliztarrak eta eliza nagusira joango prozesioan.

Prozesio honetan eliztarrek erramu-adarrak nahiz bestelako adarrak emango dituzte eskuetan. Apaiza eta laguntzaileak herriaren aurretik joango dira beraiek ere erramu-adarrak dituztela.

Erramu-adarren bedeinkapena prozesioan eramateko egiten da. Etxeetan gordeta, prozesio honetan adierazitako Kristoren garaipenaren oroitzapen gertatzen dira fededunentzat.

Eliz arduradunak saia bitez Kristoren ohoretan egingo den prozesio hau fededunen espiritu-bizitzarako onuragarria izango den eran prestatu eta ospatzen.

30. Jaunak Jerusalemen egindako sarreraren oroigarria ospatzeko, Meza Liburuak, hemen aurrean esan bezala prozesio jaieratsuz gainera, beste bi era aipatzen ditu, ez noski errazkerian erortzeko, baizik eta prozesioa era horretan egiteko gerta daitezkeen zailtasunak kontuak izateko.

Sarrera honen oroigarria egiteko bigarren era, prozesioa elizaz kanpo egin ezin denerako sarrera ospetsua da. Hirugarren era, berriz, sarrera ospetsua egingo ez den egun honetako beste Meza guztietan egingo den sarrera soila da.

31. Meza ospatzerik ez denean, ondo legoke Jainkoaren hitzaren ospakizuna egitea Jaunaren sarrera mesianikoaren eta nekaldiaren oroigarri, larunbat arratsaldeko nahiz igandeko ordu egoki batean.

32. Prozesio bitartean, abesbatzak eta herriak Meza Liburuan jarriak dauden kantuak abestuko ditu, esate baterako 24 [23] eta 47 [46] salmoak, nahiz beste kantu egoki batzuk Kristo erregearen ohoretan.

33. Nekaldiaren kontakizuna aparteko handitasunez egingo da. Tradizioz egin izan den moduan, hiru irakurleren artean abestua nahiz aldarrikatua izan daiteke, hau da: Kristori dagokiona, kronistarena eta herriarena. Nekaldia diakonoek edota apaizek abestu nahiz aldarrika dezakete, eta hauetakorik izan ezean, irakurleek. Kasu honetan, Kristori dagokiona apaizak aldarrikatuko du.

Nekaldiaren kondaira argimutilik eta intsentsurik gabe aldarrikatuko da, eta liburuari agurrik eta gurutzerik egin gabe; Irakurleek, diakono direnean, bestela ez, bedeinkapena eskatuko diote apaizari, Ebanjeliorako ohi denez.

Fededunen on espiritualari begira, nekaldia oso-osorik aldarrikatzea komeni da, aurreko irakurgaiak ere utzi gabe.

34. Nekaldiaren kondaira aldarrikatu ondoren, ez bedi egin gabe utzi homilia.

b) Krisma Meza

35. Gotzainak, bere presbiteroekin elkarmeza emanez, krisma sagaratu eta gainerako olioak bedeinkatzen dituen Krisma Meza honek, presbiteroek beren

Gotzainarekin, apaizgo berean eta Kristoren ministerioan, duten elkartasuna adierazten du (ik. *Presbyterorum Ordinis*, 7. zk.). Elizbarrutiko eskualde guztietako presbiteroei gonbidapena egitea komeni da Gotzainarekin batean elkarreza ematera, krisma sagaratzearen testigu eta parte hartzaile direnez, eta eguneroko ministerioan ere lankide eta aholkulari direnez. Fededunak ere izan bitez biziki gonbidatuak Meza honetan parte hartzera eta ospakizun barruan Eukaristiako sakramentua hartzera.

Tradizioz, Krisma Meza Ostegun Santuan ospatu ohi da. Baina egun honetan presbiteroak eta kristau-herria gotzainarekin elkartzea zaila gertatzen bada, bedeinkapen hau beste egun batera aurrera daiteke, baina Pazko-egunetik asko urrundu gabe. Hain zuzen, krisma berria eta kristaugaien olio berria Pazko Gaubeilan erabili beharko dira kristau-sarbideko sakramentuen ospakizunean.

36. Elizbarrutiaren bizitzan duen garrantzia kontuan izanik, Krisma Meza bakarra ospatuko da, eta katedraleko elizan egingo da ospakizuna, edota arrazoi pastoralak direla medio, bereziki ospetsua den beste eliza batean.

Parrokietan olio santuak onartzea Jaunaren Afariko arratsaldeko Meza aurretik egin daiteke edota beste une egoki batean. Onartze-ekitaldi honek lagundu egingo die fededunei olio santuen eta krisma sakratuaren esanahia eta horiek kristau-bizieran duten eragina ulertzen.

c) Penitentziaren ospakizuna Garizumaren bukaeran

37. Garizumaldia Penitentziaren ospakizuna eginez bukatzea komeni da, bai fededun bakoitzari dagokionez bai kristau-elkarteari dagokionez, horrela pazko-misterioan era sakonago eta beteagoan parte hartu ahal izateko.

Penitentzi ospakizun hau Pazko Hirurrenaren aurretik egin bedi, eta ez bedi Jaunaren Afariko arratsaldeko Meza aurretik egiteko utzi.

PAZKO HIRURRENA

38. Jaunaren Afariko Ostegun Santu arratsaldeko Mezatik hasi eta Piztuera-igandeko Bezperak arte, gizadiaren salbameneko misterio handiak ospatzen ditu Elizak urtero. Denboraldi honi, hain zuzen, «Gurutztillatu, hobiratu eta berpiztuaren Hirurrena» deritzo; «Pazko-hirurrena» ere esaten zaio, beraren

ospakizunean Pazko-misterioa, hau da, Jauna mundu honetatik Aitarengana igarotzea, presente egiten eta gertaberritzen delako. Misterioaren ospakizun honetan, zeinu liturgiko eta sakramentalen bidez, bat egiten du Elizak elkartasun bete-betean Kristo bere Senarrarekin.

39. Hirurreneko lehenengo bi egunetako pazko-baraua sakratua da; antzinako tradizioak dioenez, egun horietan Elizak, «Senarra kendu diotelako» egiten du barau. Jaunaren Nekaldiko Ostiral Santuan leku guztietan egin behar da bijilia, eta Larunbat Santura ere luzatzea gomendatzen da, espiritu arindu eta irekiaz irits dadin Eliza Piztuera-igandeko alaitasunera (ik. *Sacrosanctum Concilium*, 110. zk.).

40. Biziki gomendatzen da, Jaunaren Nekaldiko Ostiral Santuan, eta Larunbat Santuan ere, Irakurgaien Orduko eta Gorespenetako otoitza elkartean egitea. Gotzainak ospakizun honetan, katedralean, parte hartzea komeni da, eta, ahal den heinean, apaiz eta herriarekin batean.

Antzina «Iluntzekoa» edo «Gauekoa» zeritzan otoitz honek berari dagokion lekua mantentzea komeni da fededunen debozioan, Jaunaren nekaldi, heriotza eta hobiratzeari buruz egindako gogoeta eta kontenplazioa baita otoitz hori, piztueraren berri onaren itxaropenean.

41. Pazko-hirurrena era egokian ospatu ahal izateko beharrezko da zenbait ministrari eta laguntzaile izatea; arduraz prestatuak izan behar dute dagokien eginkizunerako. Eliz artzainek eman biezazkiete fededunei ospakizunen esanahiari eta egiturari buruzko azalpenak, eta presta bitzate arduraz, beren parte hartzea eginkorra eta onuragarria izan dadin.

42. Garrantzi berezia du herriaren, ministrarien eta batzarburu den apaizaren kantuak Aste Santuko ospakizunetan eta, bereziki Pazko-hirurrenekoetan, egun horietako ospari ondo dagokiolarako eta testu horiek ere abestuz ematen direnean hartzen dutelako, hain zuzen, benetako indarra.

Dei egiten zaie Gotzainen Batzarrei, oraindik ez badute egin, behar diren neurriak har ditzaten testu eta gorapen horietarako doinu egokiak sorrarazteko, beren izaeragatik abestuak izatea eskatzen dutelako. Hauek dira aipatu testuak:

- a) Jaunaren Nekaldiko Ostiral Santuko Jainkoaren herriaren otoitza; diakonoaren deia, egitekoa bada, eta herriaren gorapena;
- b) Gurutzearen azalpena eta adorazioa egin bitarteko kantuak;

c) pazko-zuziarekin egingo den prozesiorako eta pazko-deirako gorapenak, «Aleluia»-ko erantzun-salmoa, santuen letaniak eta ura bedeinkatu ondorengo gorapena.

Ez bitez errazkeriaz ahaztu herriak parte hartzeko kantuen liturgi testuak; saia bitez kantu horien itzulpenei doinu egokiak egiten. Aipatu testuak prestatu gabe badaude kantatzeko, aukera bitez bitartean horien antzeko beste batzuk. Egin bedi kantu-sorta berezi bat ospakizun hauetan bakarrik erabiltzeko. Presta bitez bereziki:

a) erramuen bedeinkapen eta prozesiorako kantuak, eta elizan sartzerakoak;

b) olio santuekin egingo den prozesiorako kantuak;

c) «Jaunaren Afariko» Mezako eskaintzen prestaera-prozesiorako kantuak, eta Sakramentu Santua gurtza-tokira eramateko prozesiorako gorazarrea;

d) Pazko Gaubeilan erantzun-salmoen errepikak eta ur bedeinkatuz zirtatzekoan abestekoak.

Presta bitez doinu egokiak Nekaldiaren, pazko-deiaren eta Bataioko uraren bedeinkapenaren testuak abesteko.

Eliza nagusietan erabil bedi antzinako nahiz oraingo musika sakratuaren altxor ugaria; baina, izan bedi kontuan beharrezko dela fededunen parte-hartze egokia zaintzea.

43. Oso komenigarri da, erlijioso-elkarteek, klerikalak izan ala ez, eta elkarte laikoek ere Pazko Hirurreneko ospakizun nagusienetan parte hartzea.

Era berean, ez dira Pazko Hirurreneko elizkizunak ospatuko behar adinbat parte-hartzaile, ministrari eta abeslari ez den lekuetan; eta egin bitez ahaleginak fededunak beste eliza nagusiago batean bil daitezen parte hartzeko.

Presbitero-talde berak parrokia bat baino gehiagoren ardua duenean, eliza horietako fededunak, ahal dela, eliza nagusienean biltzea komeni da ospakizun hauetan parte hartzeko.

Parroko batek bi parrokia edota gehiagoren ardua badu, horietan fededunen parte-hartze handia bada eta ospakizunak behar den erreberentziaz eta ospez egin badaitezke, parrokoak errepika ditzake Pazko Hirurreneko ospakizunak, legediak dioena kontuan izanik.

Liturgi heziera egokia eta osoa lortu beharko dute seminarioetako ikasleek, «Kristoren pazko-misterioa bizi eta beren ardurapean izango duten herriari hori irakasten jakin dezaten» (ik. *Optatam totius*, 8. zk.). Oso komenigarri da, seminarioko prestaera-urteetan, pazko-jaietako –bereziki Gotzaina batzarburu dela egiten direnetako– ospakizun-era jantziago eta osoagokoen esperientzia lor dezaten.

IV. Ostegun Santu arratsaldeko Jaunaren Afariko Meza

44. «Aste Santuko ostegunean, arratsaldeko orduetan ospatzen den Mezarekin, hasten du Elizak Pazko Hirurrena, eta Jesus Jauna saldua izan zen gau hura oroitzen du; munduan zeuden bereak azkeneraino maite izanik, Jainko Aitari eskaini zizkion, ogi-ardoan itxurapean, bere Gorputza eta bere Odola; eta apostoluei eman zizkien har zitzaten, aginduz, beraiek eta apaizgoan haien ondorengo izango zirenek ere eskaini zitzatela» (*Cæremoniale Episcoporum*, 297. zk.).

45. Meza honetan gogoratzen diren misterioetan jarri behar da espirituaren arreta osoa, hau da, Eukaristiaren eraketan, Apaizgo Ordenaren eraketan, eta elkarrenganako maitasunari buruzko Jaunaren aginduan. Hauek dira homilian gogoratzea komeni diren gaiak.

46. «Jaunaren Afariko» Meza arratsaldean ospa bedi, bertako kristau-elkarte osoak parte hartzeko egokiena den orduan. Presbitero guztiek elkarmeza eman dezakete, baita Krisma Mezan elkarmeza eman badute, nahiz fededunen onerako beste Meza eman behar badute ere.

47. Onura pastoralak egiaz eskatzen duen lekuetan, bertako Ordinarioak eman dezake baimena arratsaldean eliza eta otoitz-lekuetan beste Meza bat ospatzeko, eta, egiazko beharra denean, baita goizean ere, baina arratsaldeko Mezan inolaz ere parte hartzerik ez duten fededunetzat bakarrik. Izan bedi kontu, Meza hauek pertsona pribatu jakin batzuen nahiz talde berezi batzuen mesedetan izan ez daitezen, eta Meza nagusiaren kaltetan ere izan ez daitezen.

Elizaren antzina-antzinako tradizioaren arabera, galaraziak daude egun honetan herririk gabeko Mezak.

48. Ospakizunaren hasieran, sagrarioak erabat hustua egon behar du. Meza honetan sagaratu behar dira fededunen jaunartzerako beharko diren ostiak, baita kleroak eta herriak hurrengo egunean jaunartzeko beharko direnak ere.

49. Sakramentu guztiz Santuaren gurtzarako presta bedi kapera bat, txukun apaindua, otoitz eta gogoeta egiteko egokia; egun hauetako liturgiari dagokion doitasun eta neurria gordetzea gomendatzen da, era guztietako gehiegikeriak baztertuz edota desagerraraziz.

Sagrarioa erdiko nabe nagusitik kanpoko kapera batean dagoenean, han bertan prestatzea komeni da adoraziorako gurtza-tokia.

50. «Aintza zeruetan» gorazarrea abesten den bitartean, leku bakoitzeko ohituren arabera, kanpaiak joko dira; Pazko Gaubeilan berriro «Aintza zeruetan» abestu arte ez da gehiago kanpairik joko, baldin eta Gotzainen Batzarrak edota lekuko Ordinarioak besterik egitea erabakitzen ez badute. Aipatu denbora horretan, bai organoa bai gainerako musika-tresnak kantuaren laguntzarako bakarrik erabiliko dira.

51. Tradizioaren arabera, oinak garbitzea egin ohi da egun honetan; Jainkoaren herriaren artetik alde zuzenetik aukeratuak izango dira *gizon-emakumeak, gazteak nahiz adintsuak, osasuntsuak nahiz gaixoak, elizgizonak, sagaratuak nahiz laikoak* (ik. *Frantzisko Aita Santua*, 2016. urtean); Kristoren zerbitzu- eta maitasun-jarrera da ekintza honen esanahia, «Gizonaren Semea ez baitzen zerbitzatua izatera etorri, zerbitzatzera baizik» (ik. *Mt 20, 28*). Tradizio honi eustea komeni da, berak duen esanahi bereziaren azalpena eginez.

52. Behartsuentzat bildutako diru-eskaintzak, batez ere Garizuman zehar penitentzia moduan bildu direnak, oparigaien prozesiokoan eramanak izan daitezke, herriak «Ubi caritas est vera» abesten duen bitartean.

53. Oso komenigarri izango da diakonoek, akolitoek nahiz ezohiko jauna-emaileek Eukaristia eramatea jaunartu nahi duten gaixoei; Jauna aldaretik hartuko dute jaunartzeko unean, horrela, ospatzen duen Elizarekiko batasuna era estuagoan adieraziz.

54. Jaunartze ondorengo otoitza esandakoan, Sakramentu guztiz Santua elizan barrena gurtza-tokira eramateko prozesioa hasiko da; gurutzea daramana joango da aurretik kandela piztuen eta intsentsu artean. Bitartean, «*Pange, lingua*» nahiz Eukaristiari buruzko beste kantu egokiren bat abestuko da. Eliza horretan, Ostiral Santuan, Jaunaren Nekaldiko ospakizuna egitekoa ez bada, Sakramentu guztiz Santua gurtza-tokira eramateko prozesiorik ez da egingo.

55. Sakramentu guttiz Santua sagrarioan edota kutxa batean ezarriko da. Ez da inoiz kustodian edota ekisainduan Jauna agerian jarri behar.

Sagrarioak nahiz kutzak ez du hilobi-tankerako forma izan behar. Ez da erabili behar «hilobi» hitza bera ere; gurtza-tokiko kapera ez da «Jaunaren hobiratzea» adierazteko antolatzen, Jaunaren Nekaldiko Ostiralean Jauna emateko behar den eukaristi ogia gordetzeko baizik.

56. Egin bekie gonbita fededunei, «Jaunaren Afariko» Meza ondoren gurtza luzaroa egin dezaten, Sakramentu guttiz Santua era ospetsuan ezarria izan den gauean. Otoitzaldi honetan gauza egokia da San Joanen Ebanjelioko zati bat irakurtzea (13-17. kap.).

Gauerdia igaro ondoren, gurtza hau osperik gabe era apalean egingo da, Jaunaren Nekaldiaren eguna hasia delako.

57. Meza bukatu ondoren, ospakizuna egin den aldarea erantziko da. Elizan diren gurutzeak zapi gorri nahiz more batekin estaltzea komeni da, alde zurretik Garizumako V. igandean estaliak izan ez badira behintzat. Ez da kandela edota lanpararik piztuko santuen irudi aurrean.

V. Jaunaren Nekaldiko Ostiral Santua

58. «Kristo gure Pazko Bildotsa opari eskainia izan den» (1 Ko 5, 7) egun honetan, gogoeta egiten du Elizak beraren Jaun eta Senarraren Nekaldiari buruz eta Gurutzea gurtuz; bera, Gurutzean lokartua zegoen Kristoren saihetsetik sortua zela oroitzen du eta otoitz egiten mundu guztiaren salbamenerako.

59. Antzina-antzinako tradizioari jarraituz, Elizak ez du egun honetan Eukaristiarik ospatzen; Jaunaren Nekaldiaren ospakizun barruan bakarrik ematen zaie Jauna fededunei; ospakizunean parte hartzeko gai ez diren gaixoek, ordea, edozein ordutan har dezakete Jauna.

60. Jaunaren Nekaldiko Ostirala beharrezko penitentzi eguna da Eliza osoarentzat; beharturik daude denak bijilia eta barau egitera (ik. *Zuzenbide Kanonikoaren Kodea*, kan. 1251).

61. Egun honetan, debekatua dago edozein sakramentu ospatzea, Penitentzia eta Gaixoena Oliadura izan ezik. Hiletak ospa daitezke, baina ez kantu, ez organo eta kanpairik jo gabe.

62. Egun honetan, elizetan, fededunek parte hartuz, Irakurgaien Ordua eta Gorespenak ospatzea gomendatzen da (ik. 40. zk.).

63. Jaunaren Nekaldiaren ospakizuna eguerdi ondorengo orduetan, hirurak aldean (15:00), egingo da. Arrazoi pastoralak medio, beranduagoko orduren bat aukera daiteke, fededunak errazago bil daitezten: esate baterako, eguerditik arratsera bitartean, baina inola ere ez gaueko bederatzia baino beranduago (21:00).

64. Jaunaren Nekaldiko ospakizun honek hiru zati ditu: Hitzaren liturgia, Gurutzea gurtzea eta jaunartzea; leialtasun osoz gordeko da Elizaren antzinako tradizioetik datorren hiru zati hauen ordena; inork ez du eskumenik horretan aldaketak sartzeko.

65. Apaiza eta ministrariak aldarera joango dira isiltasunean, kanturik gabe. Sarrerako hitz batzuk esan behar badira, ministrarien sarrera honen aurretik esango dira.

Apaiza eta ministrariak, aldea agurtu ondoren, ahuspez etzango dira; egun honetako ohikune berezia den umiltasun-keinu hau begirune handiz gorde behar da, «lurretik sortua den gizakiaren» izate apala eta Elizaren tristura eta atsekabea adierazten dituelako.

Ministrarien sarrera bitartean, fededunak zutik egongo dira; gero belaunikatu eta otoitz egingo dute isilik.

66. Irakurgaiak osorik aldarrikatu behar dira. Ohi den moduan abestuko dira erantzun-salmoa eta Ebanjelio aurreko txatala. Jaunaren Nekaldiaren kontakizuna aurreko igandean (ik. 33. zk.) esan bezala abestu nahiz aldarrikatuko da. Nekaldia aldarrikatu ondoren, homilia egingo da, eta, beraren bukaeran dei egin diezaieke fededunei otoitzean jarrai dezaten isilik unetxo batean.

67. Jainkoaren herriaren otoitza Meza Liburuan jarria dagoen tradizioko testuaren eta eraketaren arabera egingo da, asmo guztiak kontuak izanik, izan ere, mundu guztiaren salbamenerako Gurutzean josia dagoen Kristoren Nekaldiak duen balio unibertsala adierazten baitu. Behar-egoera publiko larria denean, lekuko Ordinarioak baimena eman edota agindu dezake asmo bereziren bat gehitzeko. Meza Liburuan jarriak dauden otoitzen artean apaizak aukera dezake lekuko baldintzetara hobeto egokitzen direnak, Jainkoaren herriaren otoitzerako proposatuak dauden asmoen ordena aldatu gabe.

68. Gurutzea erakustekoan erabiliko den gurutzeak behar adina handia eta ederra izan behar du. Bi era eskaintzen dira Meza Liburuan Gurutzea erakusteko; bietan egokien dirudiena aukeratuko da. Ohikune hau gure salbamenaren aintzari dagokion duintasun eta handitasunez egingo da; Gurutzea azaltzekoan egingo den deia eta herriaren erantzuna ere kantuz egingo dira, eta ez bedi baztertua utzi aldi bakoitzeko belaunikatzearen jarraian egingo den gurtzarako isilunea; bitartean, batzarburu den apaizak, zutik, Gurutzea gora jaso edukiko du.

69. Ospakizunean dauden elizgizonak eta herria Gurutzera hurbilduko dira gurtzeko; norberak pertsonalki Gurutzea gurtzea ospakizunaren osagai oso garrantzitsua denez, fededunen kopurua oso handia denean bakarrik egingo dute gurtza denek batean.

Gurutze bakarra erabiliko da gurtzarako; hori da ohikune honen egiazkotasunak eskatzen duena. Gurutzearen gurtza bitartean, salbamen-historia era lirikoan gogoratzen duten (ik. *Mi* 6, 3-4) antifonak, «irain-hitzak» eta gorazarrea abestuko dira, nahiz beste kantu egoki batzuk (ik. 42. zk.).

70. Apaizak kantuz egingo du «Gure Aita»-rako deia, eta fededunen batzar osoak abestuko du. Ez da bake-keinurik eskainiko. Jaunartzea Meza Liburuan esana dagoen moduan egingo da.

Jaunartze bitartean 22. [21] salmoa nahiz beste kantu egokiren bat abestuko da. Jauna ematea bukatu ondoren, elizan hartarako prestatua dagoen lekura eramango da pixide edo kopoia.

71. Ospakizuna bukatutakoan, erantzi egingo da aldarea, lau kandela artean Gurutzea utzirik aldare gainean. Antola bedi elizan leku egoki bat (esate baterako, Ostegun Santuan Eukaristia ezarri zeneko lekua), eta han jarri Gurutzea fededunek gurtu dezaten, berari muin egin eta otoitzean eta gogoetan egon daitezen.

72. Ikuspegi pastoraletik duten garrantziagatik, ez dira bazterrera utzi behar deboziozko jarduerak, adibidez, «Gurutze-bidea», Nekaldiko prozesioak edota Maria Birjina guztiz santuaren atsekabean gogorapena. Horietan erabiliko diren testu eta kantuek bat etorri behar dute eguneko liturgiaren espirituarekin. Deboziozko jarduera hauen ordutegia liturgi ospakizunaren orduarekin konpondu behar da, garbi gera dadin, liturgi ekintza, beraren izaera eta garrantziagatik, gainerako jarduera guztien gainetik dagoela.

VI. Larunbat Santua

73. Larunbat Santuz, Eliza Jaunaren hilobi ondoan egoten da, haren nekaldi-heriotzak eta infernuetara jaitea hausnartzen, eta haren piztueria itxaroten, otoitz eta barau eginez. Biziki gomendatzen da Irakurgaien Ordua eta Gorespenak, herriak parte hartuz, ospatzea (ik. 40. zk.). Hori egitea ezinezkoa denean, presta bedi egun honetako misterioari dagokion Hitzaren ospakizuna edota bestelako otoitzaldi bat.

74. Fededunen gurtzarako elizan Kristoren irudia gurutzean, nahiz hilobian nahiz infernuetara jaisten jar daitezke, Larunbat Santuko misterioa adierazten baitute, Doloreetako Birjina Santuaren irudiak bezalaxe.

75. Elizak gaur ez du inolako Mezarik ospatuko. Gure Jauna «elizakoak» emateko eran bakarrik emango da. Ez da ezkontzarik ospatuko, ezta beste sakramenturik ere, Penitentziako sakramentua edota Gaixoen Oliadura izan ezik.

76. Larunbat Santuaren izaera bereziari buruzko heziera eman behar zaie fededunei. Pazko Gaubeila Larunbat Santura aurreratu zenetik egun honetan ospatu izan diren jai-giroko ohitura eta tradizioak Pazko Gaubeilara eta Pazko-egunera aldatu behar dira.

VII. Jaunaren Piztuerako Pazko Igandea

A) Pazko Gaubeilako gau santua

77. Antzina-antzinako tradizioari jarraituz, gau hau Jaunaren zain erne egoteko gaua da (*Ir* 12, 32), eta, Jaunaren piztueraren oroitzapena eginez, gau santu honetan ospatzen den gau-ospakizun hau «Gaubeila santu guztien amatzat» hartu behar da. Gaubeila bitartean, Jaunaren piztueria itxaroten du Elizak eta kristau-sarbideko sakramentuekin ospatzen.

a) Pazko Gaubeila gaez ospatzearen esanahia

78. «Pazko Gaubeila osoa gaez egin behar da. Beraz, ez da ilunabarra baino lehenago hasi behar, ezta igandeko egunsentia baino beranduago bukatu behar ere». Bere esanahi zorrotzean ulertu behar da arau hau. Honen kontrako ohitura edo gehiegikeria oro gaitzetsi egin behar da; ezari-ezarian sartzen joan baita Pazko Gaubeila igandetako bezpera arratsaldeko Mezen orduan ospatzeko ohitura, eta hori ez da ontzat eman behar.

Pazko Gaubeilaren ordua aurreratzeko inoiz jarri ohi diren arrazoiak, esate baterako, gaueko segurtasunik eza, ez da kontuan izaten Eguberri gauean edota gisa horretako beste bileretan.

79. Faraoiaren esklabotzatik askatu behar zituen Jaunaren igarotzea itxaron zuten hebrearrek Pazko Gaubeilan, eta orduz geroztik horren «oroitzapena» eginez ospatu zuten gau hura; Kristoren zinezko Pazkoaren irudi zen gaubeila hura, egiazko askatasun-gauaren eta «Kristo, heriotzaren kateak hautsirik, hilen artetik garaile atera zeneko» gauaren irudi.

80. Hasiera-hasieratik ospatu izan du Elizak gauez urteroko Pazko Gaubeila ospe handiz, hori da, izan ere, festabururik nagusiena. Kristoren piztuera da, hain zuzen, gure fedearen eta itxaropenaren oinarria; Bataioaren eta Sendotzaren bidez Kristoren pazko-misterioan txertatuak gertatzen gara; berarekin hiltzen gara, berarekin hobiratzen eta berarekin berpizten, errege ere izan gaitezen berarekin betiko (ik. *Sacrosanctum Concilium*, 6. zk.; ik. *Erm* 6, 3-6; *Ef* 2, 5-6; *Kol* 2, 12-13; *2 Tm* 2, 11-12).

b) Pazko Gaubeilaren egitura eta beraren osagai eta zati desberdinen garrantzia

81. Hau da Pazko Gaubeilaren egitura: Argiaren liturgia eta pazko-deia egin ondoren (hau da gaubeilaren lehenengo zatia), Jainkoak bere herriaren alde hasieratik egindako miragarriak hausnartzen ditu Eliza santuak (hau da bigarren zatia, Hitzaren liturgia); gero, Bataioaz jaiotza berria izan duten kideekin batean (hirugarren zatia), Jaunak bere herriarentzat prestatua duen mahaira gonbidatua izango da, haren heriotza eta piztueraren oroigarria egiteko, beraren azken etorreraren zain dagoelarik (laugarren zatia).

Inork ez du eskubiderik ohikunearen egitura hau bere nahierara aldatzeko.

82. Lehenengo zatian, ekintza eta keinu sinboliko sorta bat egiten da; hauek era duin eta adierazgarrian egitea komeni da, oharpen eta otoitzen bidez adieraziko den berorien esanahi berezia jaso dezaten egiaz fededunek. Ahal dela elizatik kanpo piztuko da sua, toki egoki batean, su berria bedeinkatzeko; su honen argitasunak gai izan behar du iluntasuna desegin eta gaua argitzeko.

Ezaugarriaren egia errespetatuz, argizariz egindako pazko-zuzia prestatuko da, urtero berria, bakarra, tamaina nahiko nabarmenekoa, baina ez kandela-itxura duen beste zerbait, baizik eta Kristo munduko argia dela gogorarazteko gai izango dena. Pazko-zuziaren bedeinkapena Meza Liburuan esandako zeinuz eta hitzez egingo da, nahiz Gotzainen Batzarrak ontzat emandako beste zeinu eta hitz batzuen bidez.

83. Herria elizan sartzan deneko prozesioa pazko-zuziaren argiaz bakarrik egingo da. Israeldarrek gauez gidari suzko zutabea zuten bezala, horrela kristauek Kristo berpiztuari jarritzen diote. Ez dago eragozpenik «Eskerrak Jainkoari» erantzunari, Kristori zuzendutako beste gorapenen bat eransteko.

Pazko-zuziko sua fededunek eskuetan dituzten kandeletara pasatuko da pixkanaka; argi elektrikoak itzaliak egongo dira artean.

84. Pazko-deia, salbamenaren asmoa bere osotasunean adierazten duen pazko-misterioari buruzko olerki liriko bikaina, aldarrikatuko du diakonoak. Diakonorik ez delako nahiz batzarburu den apaizak ezin duelako, behar izanez gero, beste abeslari batek aldarrika dezake pazko-deia. Gotzainen Batzarrek egin ditzakete egokitzapenak pazko-deian, gorapen batzuk sartuz fededunentzat.

85. Gaubeilaren bigarren zatia Liburu Santuko irakurgaiak osatzen dute. Berrietan salbamen-historiako une gorenak aipatzen dira; eta erantzun-salmo, isilune eta apaizaren otoitzaren bidez giro egokia sortzen da, entzundakoa hausnar dezaten fededunek.

Gaubeilaren egitura eraberrituan Itun Zaharretik hartutako zazpi irakurgai eskaintzen dira, Legearen eta Profeten liburuetatik atereak eta Ekialdeko eta Mendebaldeko antzinako liturgi tradizioetan askotan erabiliak izan direnak; Itun Berritik, aldiz, beste bi irakurgai, Apostoluarena eta Ebanjeliokoa. Horrela, «Moisesengandik hasi eta profetaz profeta» (*Lk 24, 27*; ik. *Lk 24, 44-45*) Kristoren pazko-misterioa adierazten du Elizak. Horregatik, ahal dela, aldarrika bitez esandako irakurgai guztiak, Pazko Gaubeilaren izaera berezia dagokion eran gorde ahal izateko, behar den iraupena eman.

Hala ere, egoera pastorala kontuan izanik, irakurgaien kopurua murriztu beharra ikusten bada, aldarrika bitez Itun Zaharreko hiru irakurgai gutxienez, Legea eta Profetak entzun daitezten; ez dira inoiz irakurri gabe utzi behar Irteerako 14. kapitulua eta berari dagokion kantika.

86. Itun Zaharreko testuen esanahi tipologikoak Itun Berrian ditu bere sustraiak, eta hori irakurgai bakoitzaren ondoren batzarburu den apaizak esaten dituen otoitzetan azaltzen da, batez ere; esanahi hau arretaz jaso ahal izateko baliagarri izan daiteke irakurgaia aldarrikatu aurretik oharpen laburra egitea. Apaizak berak nahiz diakonoak egin ditzake oharpen hauek. Nazioetako nahiz elizbarrutietako liturgi batzordeak ahalegin bitez zerbitzu egokiak prestatzen artzainen lagungarritzat.

Irakurgai bakoitzaren ondoren erantzun-salmoa abestuko da herriak erantzungo duelarik.

Osgai hauek errepikatzean erritmo egokia erabiltzea komeni da, fededunek debozioz parte har dezaten. Ez bedi inolaz ere onartu erantzun-salmoen ordez nolanhiko kantu herrikoiak abestea.

87. Itun Zaharreko irakurketa bukatutakoan, «*Aintza zeruetan*» abestuko da, leku bakoitzeko ohituren arabera kanpaiak jo, Mezako otoitza esan eta Itun Berriko irakurgaiak aldarrikatuko dira. Bataioak Kristoren pazko-misterioan txertatzen gaituela adierazten duen Apostoluaren aholkua irakurriko da.

Gero, denak zutik jarririk, «*Aleluia*» abestuko du apaizak hiru aldiz,aldi bakoitzean ahotsa goratuz, eta kristau-batzarrak errepikatuko ditu. Behar izanez gero, salmolariak nahiz abeslariak «*Aleluia*» abestu eta herriak errepikatuko du, 118. [117] salmoko txatalak tarteka aldarrikatzen direlarik, izan ere sarritan aipatzen zuten salmo hau apostoluek beren predikuan (ik. *Eg* 4, 11-12; *Mt* 21, 42; *Mk* 12, 10; *Lk* 20, 17). Jarraian, Jaunaren Piztuera iragarriko da Ebanjelioa aldarrikatuz, eta hau da Hitzaren liturgia osoaren unerik gorena. Ebanjelioaren aldarrikapena bukatuakoan, ez da homilia egin gabe utzi behar, laburra izango bada ere.

88. Bataioaren liturgia da Gaubeilaren hirugarren zatia. Kristoren Pazkoa eta gurea sakramentuan ospatzen da orain. Hau era osoagoan adierazten da bataioko ponteak duten elizetan, eta are gehiago helduen kristau-sarbidea, edota gutxienean haurren Bataioa, ospatzen denean. Bataiorik ez balitz ere, parroki elizetan bataioko uraren bedeinkapena egingo da. Bedeinkapen hau bataioko pontean ez, baizik eta presbiterioan egitekoa bada, bataioko ura bataio-lekura eraman behar da eta han gordeko Pazkoaldi osoan. Bataiorik ez bada eta bataioko ura bedeinkatu behar ez bada ere, bedeinkatu egingo da ura berarekin fededunen batzarra, Bataioaren oroigarritzat, zirtatzeko.

89. Ondoren, Bataioko aginduak berrituko dira, batzarburu den apaizak sarrerako oharpena eginez. Fededunek, zutik eta kandela piztuak eskuetan dituztelarik, galderei erantzungo diete. Gero, ur bedeinkatuz zirtatzea egingo da; keinu hauek eta horiei buruz esandako hitzek egun batean hartu zuten Bataioa gogoraraziko die fededunei. Apaizak elizan barrena ibiliz egingo du zirtaketa; bitartean fededunen batzarrak «*Vidi aquam*» antifona nahiz Bataioari buruzko kantu egokiren bat abestuko du.

90. Eukaristiaren ospakizuna da Gaubeilaren laugarren zatia eta gorena; hau da, hain zuzen, pazko-sakramenturik bikainena, gurutzeko sakrifizioaren oroitzapena, Kristo berpiztua presente egin, kristau-sarbidea burutu eta betiko pazkoa aldez aurretik gozarazten diguna.

91. Arreta handia jarri behar da Eukaristiaren liturgia ondo egiten, eta ez presaka; ahaleginak egin behar dira, egingo diren ohikune eta hitz guztiek dagokien indar eta adierazgarritasun guztia izan dezaten: hala nola, denen aldeko otoitzak, izan ere bataiatu berriek lehenengo aldiz parte hartuko dute otoitz honetan, erret apaizgoa erabiliz; edota oparigaien prozesioak, bataiatu berriek ere, baldin halakoak badira, bertan parte hartzea komeni da; lehenengo, bigarren nahiz hirugarren Eukaristi Otoitzak, ahal dela kantatuz eta dagozkion enbolismo edo zati bereziak erabiliz; jaunartzeak, hau da, izan ere, ospatzen den misterioaren parte-hartze betearen unerik gailurrena. Jaunartze bitartean egoki litzateke 118. [117] salmoa abestea, «*Kristo gure pazko Bildotsa*» antifonarekin, edota 34. [33] salmoa «*Aleluia, aleluia, aleluia*» antifonarekin, nahiz pazko-poza adierazten duen beste kantu egokiren bat abestea.

92. Oso ondo legoke Pazko Gaubeilako jaunartzean eukaristi ezaugarria erarik adierazgarrienean egitea, sakramentua ogi-ardoan itxurapean ematea, alegia. Lekuko Ordinarioek ikus bezate baimen hori ematea bidezkoa ote den eta zein eratan egin daitekeen.

c) Ikuspegi pastoraleko ohar batzuk

93. Arreta handiz egin bedi Pazko Gaubeilaren liturgia, bertan esango diren otoitzetan eta egingo diren ohikuneetan aurkitzen diren aberastasunak kristau-herriarengana irits daitezen; beharrezko da zeinuen egiazkotasuna errespetatzea, fededunen parte-hartzea zaintzea, eta ospakizuna ondo egiteko beharrezko diren ministrari, irakurle eta abeslariak izatea.

94. Hurbiltasuna dela-eta nahiz parte-hartzaile gutxi direlako, kristau-elkarte guztietan Pazkoaren ospakizun osoa eta jai-giroan egina ziurtatzerik ez dagoenean, desiragarria izango litzateke, ingurumariak kontuan izanik, elkarte bat baino gehiago eliza jakin batean biltzea.

Zaindu egin behar da, ordea, bateraturik egindako Pazko Gaubeilan talde desberdinek parte har dezaten, fededun guztiek, kristau-batzaerak bakarrik osatzen dutelarik, eliz elkarte bat berekoak direlako bizikizun sakonagoa izan dezaten.

Oporretan direlako, liturgia beren jatorrizko parrokian ospatzerik ez duten fededunak izan bitez gonbidatuak, orain aurkitzen diren lekuko ospakizunean bat egitera.

95. Pazko Gaubeilaren ospakizuna iragartzekoan ez da komeni «Larunbat Santuko» azken ekintza dela esatea. Alderantziz, Pazko Gaubeila «Pazko gauean ospatuko dela» esango da, eta bere osotasunean ospakizun bat bera dela.

Eliz artzainei arren eta arren eskatzen zaie, fededunei emango dieten hezieran azpimarra diezaietela, Pazko Gaubeila osoan parte hartzea komeni dela.

96. Pazko Gaubeila benetan era onuragarrian ospatu ahal izateko, eliz artzainek berek ere ahaleginak egitea komeni da, testuak eta ohikuneak hobeto uler ditzaten, horrela, egingo duten mistagogia edo ospakizuna egiazkoagoa izan dadin.

B) Pazko-eguna

97. Pazko-eguneko Meza ere Gaubeilako jai-giro eta ospe berean ospatu behar da. Damu-otoitzaren orde, Gaubeilako ospakizunean bedeinkatutako urarekin zirtaketa egitea komeni da; zirtaketa bitartean, «*Vidi aquam*» antifona nahiz Bataioari buruzko beste kantu egokiren bat abes daiteke. Elizako sarrerateetako ur bedeinkatu ontzietan ere bedeinkatutako ur hau jartzea komeni da.

98. Pazko-eguneko Bataioari buruzko Bezperak ospatzeko ohitura bizirik dagoen lekuetan mantendu bedi tradizio hori, edota ahal izanez gero eraberritu bedi, eta prozesioa egingo da bataio-pontera.

99. Irakurtoki ondoan edota aldare ondoan kokatuko da pazko-zuzia; Pazkoaldiko liturgi ospakizun nagusi guztietan piztuko da gutxienez, bai Mezetan, bai Gorespen eta Bezperetan, Pentekoste-igandea bitartean. Ondoren, bataio-lekura eramango da eta han edukiko ohore handiz, bataiatu berrien kandelak bertatik piztu ahal izateko. Hileta-ospakizunetan hilkutxaren ondoan jarriko da pazko-zuzia, kristauaren heriotza beraren Pazko berezia dela adierazteko. Pazkoaldiaz kanpo, ez da piztu behar pazko-zuzia, ezta presbiterioan eduki behar ere.

GARIZUMAKO BEDEINKAPEN NAGUSIA

Jauna zuekin. ℞. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitetze, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Jainko Aita errukitsuak eman diezazuela guztioi,
seme hondatzaileari bezala,**

aitaren etxera itzultzeko poza. ℞. Amen.

**Otoitz- eta bizitza-eredu den Kristok
eraman zaitzatela, Garizumako bidetik,
egiazko bihotz-berritzera.** ℞. Amen.

**Jakinduria eta ahalmen Espirituak
indar zaitzatela gaiztoaren kontrako borrokan,
Kristorekin batera pazko-garaipena ospa dezazuen.** ℞. Amen.

**Bedeinka zaitzatela Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak.** ℞. Amen.

Martxoaren 2an **HAUSTERRE EGUNA**

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Garizuma hasten dugu gaurko Eukaristia honekin. Bertan hautsaren ezaugarriaren bidez gure bekatari izatea aitortuko dugu, eta Bataioaren bidea berreginez Pazkora gerturatu behar dugula onartuko dugu. Penitentzia-aldia eta Bataio-aldia badugu Garizuma, baina bereziki Pazkorako prestaera aldi dugu. Larunbat Santu gauez ospatuko dugun Pazko Gaubeila Santuari begira jartzen gara gaurtik. Han garbituko dira gaurko hautsaren bekatu-aztarnak. Han berrituko da gure Bataioko hitza. Han Kristo garaile agertuko da berriz heriotzaren gainetik bizia berrituz. Pazkoa dugu guk, hitz emandako lurra. Hara goaz, Israel-herri izaki, basamortuko bidea eginez.

Hautsaren ezaugarria egingo denez, ez da Damu-otoitzik egingo

Otoitza

**Lagun iezaiozu, Jauna, kristau-herriari
barau-egun honekin benetan bihotz-berritzeko bidea hasten,
penitentziaz indarturik,
gaiztakeri espirituaren aurkako ahaleginean garaile atera dadin.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Garizumako jarrera berezia da, penitentzia eginez prestatzea. Pazkoan Kristoren heriotzaren lehenengo ondorioa: Jainkoarekin adiskidetzea gertatuko da, horretarako prestatzen ari gara.

Lehenengo irakurgaia (Jl 2, 12-18)

Joelen profezia liburutik

Orain, honela mintzo da Jauna:

«Itzul zaitezte Nigana bihotz-bihotzez,
barauz, negarrez eta doluz.

Urra itzazue bihotzak, ez soinekoak;
itzul zaitezte Jaunagana, zeuen Jainkoagana,
bihozbera eta errukitsua baita,
haserregaitza eta maitasun handikoa,
bere mehatxuez damutzen dena.

Agian atzera egin eta damutuko da,
eta bedeinkatuko zaituzte ostera,
labore- eta isur-oparia eskain diezaiozuen
Jaunari, zeuen Jainkoari.

Jo turuta Sionen, antolatu baraualdia, dei egin batzarrera;
bildu herria batzar santura,
bildu zaharrak, ekarri haurrak, baita bularrekoak ere.
Atera bedi senarra ezkongelatik, emaztea ezkon-ohetik.

Negar egin bezate atari eta aldare bitartean
apaizek, Jaunaren zerbitzariak.

Esan bezate: "Barka, Jauna, barkatu zeure herriari;
ez utzi lotsatan zeure ondarea,
ez dezatela menderatu atzerritarrek,
ez dezatela esan beste herriek:
Non dute, bada, beren Jainkoa?" »

Bere lurraldearekiko maiteminez bete zen Jauna
eta barkatu zion bere herriari.

Erantzun-salmoa (*Sal* 51 [50], 3-4. 5-6ab. 12-13. 14 eta 17)

E - rru - ki, Jau - na, be - ka - tu e - gin du - gu ta.

Erruki nitaz, ene Jainko, zeure maitasunaz,
suntsitu nire hobena zeure neurrigabeko gupidaz.
Garbi nazazu zeharo neure errutik,
garbitu neure **be**katutik. **R̃**.

Aitortzen dut, bai, neure hobena,
begi aurrean dut etengabe neure **be**katua.
Zure aurka, zure aurka bakarrik, egin dut bekatu, '
zure begietan oker dena egin dut.
neure hobena beti begien aurrean baitut. **R̃**.

Ene Jainko, sortu bihotz garbia nigan,
berritu arnasa sendoa nire barnean.
Ez nazazu bota zeure aurretik,
ez kendu niri zeure arnasa santua. **R̃**.

Poztu nazazu berriro zeure **sal**bamenaz,
sendo nazazu zeure arnasa **o**paroaaz.
Ireki, Jauna, nire ezpainak,
eta nire ahoak iragarriko du zure **g**orespena. **R̃**.

Bigarren irakurgaia (2 Ko 5, 20 – 6, 2)

San Paulo Apostoluak Korintoarrei egindako bigarren gutunetik

Senideok: Kristoren mandatari gara, eta gure bitartez Jainkoak berak erregutuko balizue bezala da. Kristoren izenean eskatzen dizuegu: adiskidetu zaitezte Jainkoarekin. Bekatuarekin zerikusirik izan ez zuen hura, Jainkoak gugatik bekatuarekin bat egin zuen, guk haren bitartez Jainkoaren salbamera irits genezan.

Jainkoaren lankide garenez gero, eskatzen dizuegu, ez dezazuela alferrik har haren onginahia. Izan ere, Jainkoak dio: «Onginahi-garaian entzun dizut, eta salbamen-egunean lagundu». Begira, beraz: oraintxe da onginahi-garaia, oraintxe salbamen-eguna.

Ebanjelio-aurreko gorapena (Ik. Sal 95 [94], 8a. 7d)

Je - su-kris- to gu - ri min-tza, ar - gi gu-re bi-ho - tza

Gaur, ez gogortu zuen **bi**hotza,
entzun Jaunaren **a**hotsa. **Ī**.

Ebanjelioa (Mt 6, 1-6. 16-18)

Homiliarako argibideak

Bihotz-berri zaitezte eta sinetsi berri ona

Berrogei eguneko aldi ederra hasten dugu gaur: Garizuma. Aldi honetan, eguneroko ebanjelioan bizitza espiritualerako bikainak diren zatiak entzungo ditugu, gaur bezala.

Lehenengo irakurgaiak lotura handia du Ebanjelioarekin. Kristau-bizitzaren hiru oinarri adieraziko dizkigu Jesusek: elkarbanatzea (alaitasun giroan), otoitz egitea (Jainkoak asebetetzen gaituela aitortuz) eta hainbat gauzari uko egitea (Jainkoarengana bihotz bihotzez itzultzeko).

«Itzuli nigana bihotzez». Hori esaten digu guri ere... bihotzak urratzeko eta ez jantziak... geu aldatzeko eta ez aldamenekoak.

Gizakiak joera du... «kanpoko gauzei» begira egoteko. Profetek betidanik bestelako deia egin digute: bihotza aldatu behar da. Gure ezaugarri, penitentzia eta sakrifizio guztiek... bihotzetik sortuak badira eta maitasuna adierazten badute bakarrik balio dute.

Garizumaldi hau izan dadila barnera begiratzeko aukera. Azaleko bizitzatik, bizitza sakonera igartzeko aldia izan dadila. Ohituraz egiten duguna, pentsatu ere egin gabe egiten duguna... Jaunaren eskutik biziz egiteko saiakera egin dezagula. Emaguzu, Jauna, bihotz berria!

Hori dugu Garizumako otoitza: Jaunari bihotz berria eskatzea. Beraren irudi egin gaitzan uztea, berriz, gure ahalegina. Jainkoarekin adiskideturik eta bere eskutik biziz lortuko dugu hori.

Utz diezaiogun Jainkoari egiten... Garizumaldia Jaunaren asmoa ezagutu eta geureganatzeko aldia izan daiteke. Berarekin adiskidetzeko eta maitasun sutsuz bizitzeko aldia. Jainkoak bete-betean bizi gaitzela nahi du... gurekin duen maitasun-ituna berritu nahi du. Adiskidetze sakramentuak eta Eukaristian parte hartzeak lagunduko digu, zalantzarik gabe, ahalegin horretan. Jesus gehiago maitatuz ikasiko dugu besteak gehiago maitatzen.

Jaunak dena eman du gure alde. Guk dena ematen ikas dezagun. Ez da aski "inori kalterik ez egitea" denean on egitea eskatzen zaigu... eta "Aita bezala errukitsu izatea".

Pazko gau-beila santuan egingo dugun bataioaren berritzea gaur hasten da... gure ezina adierazten duen errautsarekin. Gau santu hartan garbituko dira gure errauts, bekatu eta ezinak eta bat egingo dugu estuago Kristo gure Jaunarekin.

Hautsaren ezaugarria

Apaizak, zutik eta eskuak bildurik dituela, esango du:

Senideok: egin diezaiogun otoitz Jainko Aitari, penitentziaren ezaugarri hartuko dugun errautsa bere grazia ugariz bedeinka dezan. *(Isilunea)*

**Oi Jainko, damutzen dena errukiz hartzen duzu
eta bihotz-berritzen dena Zeurekin adiskidetzen;
entzun aita-bihotzez zeure herriaren otoitza
eta isuri bedeinkapenaren + grazia
errautsa hartuko duten zeure seme-alaben gainera,
Garizumako bidea arretaz eginik
eta gogo-bihotzak eraberriturik,
zure Semearen pazko-misterioa ospatzera irits daitezen.
Errege bizi bait da gizaldi eta gizaldietan.**

Edota:

**Oi Jainko, ez duzu bekatarien heriotza nahi,
bihotz-berritzea baizik;
entzun bihotz onez gure otoitzak,
eta bedeinka + ezazu buruan ezarriko diguten errauts hau;
badakigu hauts garela eta hauts bihurtuko;
emaguzu, Garizumako egintzen bidez, bekaturen barkamena,
zure Seme piztuaren antzeko biziera berria irits dezagun.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Eta ur bedeinkatuz zirtatuko ditu errautsak, ezer esan gabe.

Gero denei batera esango die esaldi hauetakoren bat:

Bihotz-berri zaitezte eta sinetsi Berri Ona.

Edota:

Gogora zaitez hautsa zarela eta hauts bihurtuko.

Ondoren jendeari buruan ipiniko dio hautsa isilik, ezer esan gabe.

Jainkoaren herriaren otoitza

Egin diezaiogun otoitz Guraso dugun Jainkoari:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei-son! Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei - son!

—Eliza bere kide guztiekin eta gizaki guztiekin bihotz oneko izan dadin. Egigun otoitz. ✠.

—Agintariek, bigarren mailako gizakirik egon ez dadin lan egin dezaten. Egigun otoitz. ✠.

—Sufrimendua eta zatiketa bizi duten familia guztien alde. Egigun otoitz. ✠.

—Seme-alaba garela konturatuz, elkarren senideago izan gaitezen. Egigun otoitz. ✠.

Entzun, Jauna, gure otoitzak eta agertu zure errukia herri honengan, Garizumako egun hauetan bihotzez bila zaitzagun eta konfiantzaz itxaron. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.

Prefazioa

Garizumako III. edota IV. prefazioak erabil daitezke (Meza liburua 482-485 orr.).

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Hartu dugun sakramentuak, Jauna,
eragin diezagula Zuk atsegin duzun
eta guretzat osasungarri den baraua egitera.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. ✠. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitetze, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Oi Jainko, eman bihotz onez damu-espirtua
zure aurrean apalki makurtzen diren zure seme-alabei,
damutuei Zuk agindutako saria
zure errukiari esker irits dezagun.**

Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. ✠. Amen.

**Bedeinka zaitzatela Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak.** ✠. Amen.

Zoazte Jaunaren bakean. ✠. Eskerrak Jainkoari.

Martxoaren 6an
GARIZUMAKO I. IGANDEA

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Berrogei eguneko ibilbideari ekin genion joan zen asteazkenean, hautsaren ezaugarriarekin. Goitik behera berritzeko aukera dugu aldi honetan. Jainkoaren Hitzaren argitan eta Eukaristiaz aberasturik egiten dugu aurrera. Igandea ospatzeak, Kristoren heriotza eta piztuerari begira jartzen gaitu, horretan gozatzen baita gure fedea, gure gizatasuna.

Misterio handi honek lagun diezagula gure bizitzako basamortu eta lehorteetan fedearen argia aurkitzen.

Damu-otoitza

Senideok: Jainkoak ez du bekatariaren heriotza nahi, baizik bihotz-berri dadila eta bizi. Ospakizun honen hasieran, jar dezagun geure uste osoa Jainko Aitagan eta dei egin diezaiogun:

—Jesus Jauna, uraren eta Espirituaren bidez / jaiotza berria **eman** diguzuna: erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, gure barruan bihotz berria sortzeko, / Espiritu Santua **bidali** diguzuna: Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, betiereko salbamena **ekarri** diguzuna: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko ahalguztiduna,
egizu, Garizumako urteroko jarduerak eraman gaitzala
Kristoren misterioa hobeki ezagutzera
eta berari dagokion eran bizitzera.
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Jainkoak bere Herriarekin duen hartu-emana, elkarrizketa jatorra da: salbamen-historia berritzailea. Esperientzia horixe da berritu nahi duguna eta bizi nahi duguna. Jainkoaren Hitza dugu horretarako lagunik bikainena, otoitzarekin batera.

Hitzaren liturgiari oharpena

Jainkoak bere Herriarekin duen hartu-emana, elkarrizketa jatorra da: salbamen-historia berritzailea. Esperientzia horixe da berritu nahi duguna eta bizi nahi duguna. Jainkoaren Hitza dugu horretarako lagunik bikainena, otoitzarekin batera.

Lehenengo irakurgaia (Dt 26, 4-10)

Deuteronomioa liburutik

Moises honela mintzatu zitzaion Israel herriari: «Apaizak zure eskutik lehen-fruituen saskia hartu eta Jaunaren zure Jainkoaren aldare aurrean jarriko du.

Orduan, Jaunaren zeure Jainkoaren aurrean esango duzu: “Nire aita noraezean zebilen aramearra zen; Egiptora jaitsi eta etorkin gisa bizi izan zen han, lagun bakar batzuekin. Egipton herri handi egin zen jendez eta indarrez.

Egiptoarrek tratu txarra eman ziguten, zapaldu eta morrontza gogorra ezarri. Deiadar egin genion Jaunari, gure arbasoen Jainkoari; Jaunak gure deiadarra entzun zuen eta gure atsekabea, nekea eta estualdia ikusi zuen. Eta Egiptotik atera gintuen Jaunak ahalmen handiz eta esku indartsuz, etsaiengan beldur-ikara sortuz, ezaugarri eta egintza harrigarriak eginez. Toki honetara ekarri gintuen eta lurralde hau eman zigun, esnea eta ezitia darion lurraldea. Orain, hona hemen non dakarzkizudan, Jauna, Zeuk eman didazun lurreko emaitzen lehen-fruituak”.

Hori esanik, Jaunaren zeure Jainkoaren aurrean utziko duzu eskaintza, eta Jauna zeure Jainkoa ahuspez gurtuko duzu».

Erantzun-salmoa (Sal 91 [90], 1-2. 10-11. 12-13. 14-15)

Zau - de ni - re - kin, Jau - na, la - rri - al - di - an

- ✧. Goi-goikoaren aterpean bizi **z**aren horrek,
gaua Ahaltsuaren itzalpean ematen **du**zun horrek,
esaiozu Jaunari: «Zu nire babesleku **eta** gaztelu,
ene Jainko, Zugan dut **kon**fiantza». R̃.
- ✧. Ez zaizu zoritxarrik **ger**tatuko,
ez da zure etxolara izurririk **hur**bilduko,
bere aingeruei agin**du** baitie,
zu bide guztiet**an** zaintzeko. R̃.
- ✧. Besoetan eramango zaituzte,
harriekin estropezu egin **ez** dezazun.
Suge eta sugedorrien gainean ibil**li**ko zara,
oinazpian hartuko dituzu lehoia eta her**en**sugea. R̃.

∇. «Onik aterako dut, niri atxikia dagoelako,
toki seguruan jarriko, nire izena aitortzen **du**elako.
Dei egingo dit, eta Nik **er**antzungo;
berekin izango nau larrialdian, '
libratuko dut eta **ospez** jantziko». ∇.

Bigarren irakurgaia (Erm 10, 8-13)

San Paulo Apostoluak Erromatarrei egindako gutunetik

Senideok: Hau dio Liburu Santuak: «Hurbil duzu hitza, zeure ahoan eta zeure bihotzean». Hitz hori, hain zuzen, guk hots egiten dugun sinesmenaren mezua da. Izan ere, zeure ahoz aitortzen baduzu Jesus Jauna dela, eta zeure bihotzean sinesten baduzu Jainkoak hilen artetik piztu zuela, salbatuko zara. Zeren bihotzez sinesten duena zuzentzat hartzen baitu Jainkoak, eta ahoz aitortzen duena salbatu egiten da. Liburu Santuak dio: «Harengan sinesten duena ez da lotsagarri gertatuko».

Judu izan ala ez, ez dago bereizketarik, bat bera baita guztien Jauna, dei egiten dioten guztientzat eskuzabala. Izan ere, «Jaunaren izenari dei egiten diona salbatuko da».

Ebanjelio-aurreko gorapena (Mt 4, 4b)

Je - su-kris- to gu - ri min-tza, ar - gi gu-re bi-ho - tza

∇. Gizakia ez da ogiz bak**arrik** bizi,
Jainkoaren ahotik ateratzen den hitz guzti**tik** baizik. ∇.

Ebanjelioa (Lk 4, 1-13)

Homiliarako argibideak

ESPIRITUAREN ALDEKO AHALEGIN ALDIA

Irakurgaiak

Garizuma hasieran gaude. Espiritu-bizitza sendotzeko aldia da. Pazkoa ospatzeko bidea hartu dugu. Egutegiko Pazkoa eta bizitzak Pazkoa... bizi den Kristo Salbatzailearekin topo egiteko Pazkoa. Irakurgaiak bizitzarako irakaspen bikainak agertzen dizkigute. Lehenengo Irakurgaiak Israelgo herriaren ohitura eta aginduak biltzen ditu. Dena Jainkoagandik datorkigu. San Pauloren idatziak berriz, Erromatarrei egindako gutunaren irakaspena laburbiltzen du: salbamina Jesus hilen artetik piztu zuen Jainkoagan sinestetik datorkigu. Lukasek berriz basamortuan Jesusek jasandako tentaldiak dakartza. Beraren bizitzaren laburpena eta geurearen erradiografia.

Mezua

Jesusen tentaldien kontakizun harrigarriak gauza oso garrantzitsuak agertzen dizkigu. Jesus egiazko gizona da, deabruaren tentaldipean dagoena. Deabruak, izan, badira, fedetik urrunarazten eta Jainkoaren leialtasunetik aldentzen saiatzen diren indarrak, alegia. Miragarriez betetako eta etor zitezkeen zailtasunetatik urrundutako bizitza ederra jarri zioten Jesusi aukeran. Ezin dugu zailtasunik gabeko bizitza erraza amestu. Era askotara iristen zaizkigu tentaldiak, bekatariak gara, ahulak, sarritan Jainkoaren asmoetatik aldentzen gara munduko lilurek harrapaturik. Bide bat jartzen zaigu begien aurrean: gure bekatuak ezagutu eta aitortzea, damutzea, bizi-proiektu berriak egitea, jokabidea aldatzea. Munduko irrikak alde batera utzi eta Kristoganako fedeak dituen eskakizunei men egitea da bidea. Munduan errones garelako jakinik eta Jainkoaren seme-alaben bizi berrira Kristoren eskutik irits gaitzkeela barneratuz.

Bizitzarako iradokizunak

Garizumako igande bakoitzak gure bihotz-berritzean, bizitza berritzean, urrats bat izan behar du. Kristau bizitza ez da barneko nahiz munduko deiei jarraitze hutsa. Tentaldiak eta engainuak ez zaizkigu faltako. Boterearen, ohorearen eta ugaritasunaren deiak atea jotzen digu behin eta berriz. Gure bizitza Jainkoaren aurrean bizitzea da kontua. Beldurrik gabe. Jainkoak laguntzen digula jakinik. Berak laguntzen digu. Herri bat gara. Elkarrekin goaz bidean. Piztuera dugu itxaropen eta helmuga eta horrek laguntzen digu hemen zoriontsu izaten. Karitateak, errukiak, eskuzabaltasunak, bihotz errukitsuak... denak sendotzen gaitu bide zoragarri honetan.

Jainkoaren herriaren otoitza

Senide maiteok egiogun otoitz zeruko Aitari, gizaki guztientzat errukia eta bekatariontzat barkamena eskatuz:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei-son! Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei - son!

— Garizumaldi honetan, Jainkoak bere fededunei gaitzaren aurka egiteko, bere okerretatik zuzentzeko eta onbidera itzultzeko behar duten indarra eman diezaien. Egigun otoitz. ✠.

— Ondasunez oparo bizi direnek, daukatena behartsuen onerako erabiltzen jakin dezaten, eta mundu honetako ondasunetan liluratuta bizi ez daitezen. Egigun otoitz. ✠.

—Gure eskandalu eta epeltasunengatik Elizatik urrundu direnak Jainkoaren familia itzul daitezen eta Jainkoak geure jarrera horien bekatua barka diezagun. Egigun otoitz. ✠.

—Garizumako penitentziaren bidez gure bihotzak, berriz ere, Jainkoaren hitzak fruitu oparoa emango duen lur emankorra izan daitezen. Egigun otoitz. ✠.

Entzun, Jauna, munduko basamortutik dei egiten dizun Zure Elizaren otoitza, zabaldu gugana Zure beso errukitsua eta egizu, penitentziaren eta otoitzaren bidez tentaldia garai dezagula. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.

Prefazioa

Garizumako I. igandeak bere prefazioa du, Meza liburuko 158. orrialdean.

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Hartu dugun ogi santu honek, Jauna,
sinesmena bizkortzen digu,
itxaropena sendotzen eta maitasuna indartzen;
egizu, ikas dezagula
egiako ogi bizia den Jesusen gose izaten
eta zure ahotik ateratzen diren hitzetan bizia aurkitzen.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. ✠. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitezte, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Etor bedi, Jauna, ugari zure bedeinkapena
zure herriaren gainera;
emaiozu estualdietan itxaropen handiagoa,
tentaldian indar sendoagoa eta betiko salbamena.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. ℟. Amen.**

**Bedeinka zaitzatela Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak. ℟. Amen.**

Zoazte Jaunaren bakean. ℟. Eskerrak Jainkoari.

Herriaren gaineko otoitzaren ordezt, erabil daiteke Bedeinkapen Nagusia (Ikus Liburuxka honetan 24. or.).

Martxoaren 13an
GARIZUMAKO II. IGANDEA

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Garizumako bigarren urrats honetan Kristoren piztuerari begira jartzen gara. Jesusek nekaldi-bidea igaro behar izan zuen horretara iristeko.

Jesusi jarraitu nahi diogunok, Aitarekin bat egitetik datorren antzaldatzea behar dugu, gudan piztueraren indarra nagusitzen dela antzeman dakigun.

Eukaristia dugu horren iturri. Ospa dezagun fedez.

Damu-otoitza

Senideok: Bekatuak aldendu egiten gaitu Jainkoagandik eta geure anai-arrebengandik. Egin ditzagun bakeak, damuturik bekatuen barkamena eskatuz:

—Jesus Jauna, gure erruak gar**bit**zen dituzuna: erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, gudan bihotz gar**bia** sortzen duzuna: Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, salbamenaren poza berriro em**at**en diguzuna: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Oi Jainko, zeure Seme maiteari entzuteko esaten diguzu;
emaiozu gure espirituari zeure hitzaren janaria,
gure barne-begiak argiturik, zure aintza pozez ikus dezagun.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Lehenengo irakurgaiak konfiantza izatera deitzen gaitu, Abraham deitu zuen bezala. Jainkoaren deia entzun eta uste on izan: berak aldatuko gaitu, bere Seme Kristoren neurrira aldatuko ere. Entzun dezagun arretaz Jainkoaren Hitz bizi-emailea.

Lehenengo irakurgaia (*Has 15, 5-12. 17-18*)

Hasiera liburutik

Egun haietan, Jaunak kanpora aterarazi zuen Abram eta esan zion: «Begira zerura eta konta itzazu izarrak, ahal baduzu». Eta, gainera, esan zion: «Horrenbeste izango dira zure ondorengoak». Abramek sinetsi egin zuen Jaunagan, eta Jaunak zuzentzat hartu zuen. Eta esan zion: «Ni naiz Jauna, kaldearren Ur hiritik atera zintuena, lurralde hau zuri jabetzan emateko».

Abramek esan zion: «Jainko Jauna, nondik ezagutuko dut lurraldearen jabe izango naizela?» Jaunak erantzun zion: «Ekariezazkidazu hiru urteko txahal bat, hiru urteko ahuntz bat, hiru urteko ahari bat, usapal bat eta usakume bat». Ekarri zituen Abramek hauek guztiak eta erdibi egin zituen, eta puskak bata bestearen aurrez aurre ipini; hegaztiak ez zituen erdibitu. Hegazti harrapariak sarraskira zetozen, eta Abramek uxatu egiten zituen.

Bigarren irakurgaia (*Flp 3, 14 – 4, 1* edota, laburrago *Flp 3, 20 – 4, 1*)

San Paulo Apostoluak Filipoarrei egindako gutunetik

Senideok: [Izan zaitezte nire antzeko, eta begira nigan duzuen ereduaren arabera bizi direnei. Izan ere, asko dira Kristoren gurutzearen etsai bezala bizi direnak. Askotan esan dizuet eta berriro diotsuet orain malko artean. Horrelakoen azkena hondamendia da; sabela dute jainko, beren lotsarietan harrotzen dira eta lurreko gauzetan bakarrik pentsatzen dute.

Gu, ordea,] zeruko hiritar gara eta handik itxaro dugu Salbatzailea, Jesu Kristo Jauna. Hark antzaldutako du gure gorputz ezerez hau, bere gorputz aintzatsuaren irudiko eginez, gauza guztiak bere menpe jartzeko duen ahalmenari esker.

Horrela, bada, ene senide gogoko eta maiteok, nire poza eta nire koroa, iraun ezazue horrela Jaunari leial, maiteok.

Ebanjelio-aurreko gorapena (Ik. *Lk 9, 35*)

Ain - tza Je - sus, Zu - ri be - ti, Zu za - ra gu - re ar - gi.

∞. Hodei distiratsutik Aitaren ahotsa **entzun** zen:
Hauxe da nire Seme maitea. Entzuiozue. ∞.

Ebanjelioa (*Lk 9, 28b-36*)**Homiliarako argibideak**

JESUSEN ARGIA, IBILTARIARENTZAT INDAR

Irakurgaiak

Ez dirudi gaurko hiru irakurgaiak elkarren artean lotura handia dutenik. Lehenengoak Jainkoak Abrahami egindako promesen berritzea aipatu digu. Abrahamek itsu-itsuan sinesten du Jainkoarengan eta itxaropen sendoa du. Nola izan daiteke herri askoren aita seme bakar bat izan gabe? Fede hori izan zen bere zorionaren egiazko arrazoia eta bidea. Filipoarren gutuneko zatian Kristorengan sinesteak eta haren piztuera aintzatsuaren egia aitortzeak dakarren zoriona gogoratzen digu. Lukasek berriz Jesus aurkezten digu Jainkoaren promesak gauzatu direnaren egiazko agerpen. «Entzuiozue!», alegia... «sinetsi Berarengan, hitz emandakoak iristeko». Bueltaka bueltaka... irakurgaien arteko lokarriak ageri zaizkigu.

Mezua

Jesusen antzaldatzea errebelazioaren eta Jainkoaren ekintza osoaren bilduma da. Jesus da Itunaren muina; beraren bidez datorkigu Jainkoaren promesa eta grazia. Jesusi entzutea eta Jesusengan sinestea Jainkoaren aurrean zuzenak izatera iristeko bidea da eta bere promesak lortzeko era. Jainkoarekin adiskidetzeko bidea, ordea, Kalbariotik barrena igarotzen da. Jainkoarengan sinetsi behar dugu, isilik dagoenean ere, sufritzen dugunean ere, heriotzaren aurrean ere. Ikasleek Jesusekin aintzara igaro nahi zuten zuzenean. Jesusek ordea, zailtasuna eta heriotza begiz-begi ikusi eta onartzera, igarotzera, gonbidatzen ditu. Bere heriotzaren gertutasuna agertuko die ordutik aurrera ikasleei. Beraien fedea araztu eta eskandalua gaingitu behar dute ikasleek. Paulok esan digu, Jainkoarengan sinesteak salbatzen gaituela eta betiko biziaren ateak zabaltzen dizkigula. Gurtza, esaneko izatea, konfiantza eta maitasuna berekin behar ditu fede horrek. Sortzailea, argitzailea eta bizitza osoa moldatzen eta eraldatzen duen fedea

izan behar du. Jainkoa sinestea Kristori jarraitzea da, bera bezalakoa izaten saiatzea, biziaren Jainkoa Aita aitortzea.

Bizitzarako iradokizunak

Irakurgaiak hausnartuz Garizuma bizitzeko iradokizun zoragarriak aurki ditzakegu. Jaunak dioena eta Elizak irakasten diguna bizitzea aski da Pazkoa egiaz bizitzeko prestatzeko. Lehenik: Jainkoa sinetsi, aintzakotzat hartu, maitatu eta gure bizitzaren ipar eta zutabe bezala maitatu eta bilatu. Bigarren: Jainkoarengan sinestea Jesusi begira gauzatzen da. Jesusek Aita erakusten digun moduan, Aitak Jesusengana bultzatzen gaitu. Hirugarren: gure fedea ez die ihes egin behar zailtasun eta bizipen latzei. Gure fedea probaldi gogorrena Jesusen gurutzeta da, bere ahultasuna, Elizaren beraren ahultasuna eta bekatua, geure ezina eta bekatua. Laugarren: gure fedea eraginkorra izan behar du. Kontua ez da sinestea bakarrik, bizitzea baino. Kristok erakusten diguna bizitzea, bere distiraz liluraturik mundua hobetzen saiatzea. Gaurko Eukaristia bizi dezagun Jesusen edertasunari begira. Saia gaitezen hobeak izaten, fruitu ematen, dena partekatzen, Pazkoa amesten.

Jainkoaren herriaren otoitza

Egiogun otoitz senideok gure egintzen epaile den Aita errukitsuari eta gure bihotzen ezkutukoena ezagutzen dituen Jainkoari eta damu-espirituz eska diezaigun entzun dezala bere herriaren otoitza:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei-son! Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei - son!

- Jainkoak eman diezaien bere senideei Garizumako egun hauek egiazko penitentzi jarreraz bizitzea eta barkamenaren sakramentua oparo ospatzeko prestatzea. Egigun otoitz. ✠.
- Onbidetik urrundu eta bekatuagatik hil direnek Jainkoaren Semearen ahotsa Garizumaldi honetan entzunik bizi daitezen. Egigun otoitz. ✠.
- Ondasunak dituztenei, Jainkoak eskuzabaltasun jarrera eman diezaien eta lurreko ondasunak denon onerako ugari ditzan. Egigun otoitz. ✠.
- Garizumako penitentzialdiak ondasunekiko gure gehiegizko jarrera zuzen dezan eta gure espiritua sendotuz betirako diren ondasunetara begira jar gaitzan. Egigun otoitz. ✠.

Jainko on eta leiala, bihotz zintzoz bilatzen zaituztenei Zure errukia agertzen diezu; entzun gure otoitzak eta suspertu gurutzearen misterioarekiko gure fedea, Zure nahia geure eginez Zure Semearen hitza entzun dezagun. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Prefazioa

Garizumako II. igandeak bere prefazioa du, Meza liburuko 168. orrialdean.

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Misterio aintzagarriak hartu ditugunok
eskerrak ematen dizkizugu, Jauna,
lur honetan gaudela ere
zeruko ondasunen jabe egin gaituzulako.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. ✠. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitezte, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Bedeinkatu, Jauna, etengabe zeure fededunak
betiereko bedeinkapenez, eta egizu,
zure Seme bakarraren Ebanjelioari atxikirik bizi daitezela,
hark Apostoluei erakutsi zien aintza
gogo biziz bilatu eta zoriontsu eskura dezaten.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.** ✠. Amen.

**Bedeinka zaitzatela Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak.** ✠. Amen.

Zoazte Jaunaren bakean. ✠. Eskerrak Jainkoari.

Herriaren gaineko otoitzaren ordezt, erabil daiteke Bedeinkapen Nagusia (Ikus Liburuxka honetan 24. or.).

Martxoaren 20an
GARIZUMAKO III. IGANDEA

Gure Elizbarrutietako Misioak

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Garizumako hirugarren igandea dugu: Jauna gurekin dago pazko-argirantzako gure ibilbidean. Penitentzia aldia da Garizuma, baina ondoan behar ditu horrek justiziaren eta karitatearen aldeko borroka. Honela gertatzen da garizumako ibilbidea egiazko bihotz-berritze, Jaunari bihotz askez jarraitzeko bide.

San Jose biharamun honetan, gainera, Elizbarrutiko gure misioak gogoan ditugu «**Konpromisoa berrituz**» goiburuarekin. Misioekiko gure eskuzabaltasuna eta ahalegina Eliza izatearen funtsean daude eta konpromiso hori berritzea, gure kristau izaera berritzea da.

Damu-otoitza

Ospakizun hau hastean, eska diezaiogun Jainkoari eman diezagula egiaz bihotz-berritzea; era honetan, adiskideturik, Jainkoarekiko eta senideekiko gure batasuna sendotuko zaigu.

- Jesus Jauna, gizadiaren salbamena gurutze-habeen **ezarri** zenuena: erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, guk zure urratsei jarraitzeko, / gugatik nekaldia **jasan** zenuena: Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, gu, bekaturako hilik, santutasunerako bizi gaitezen / gure bekatuak zeure bizkarrean habe gainera eram**an** zenituen: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko errukitsua, on guztien iturria,
baraua, otoitza eta erruki-egintzak
ipini dizkiguzu geure bekatuen sendabide;
begira bihotz onez geure ahuleria aitortzen dugunoi
eta bizkor gaitzazu zeure erruki handiaz
bekatuaren zamapean aurkitzen garenok.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Gizakiaren historian parte hartzen du Jainkoak. Gizakien lurrean bizi da, gudan. Eta hau “lur santua da”, aukera ematen zaiona, lehenengoan mozten ez dena: bihotz-berritzearen eta salbamenaren Jainkoa dugu aurrez-aurre.

Lehenengo irakurgaia (*Jr* 3, 1-8a. 13-15)

Irteera liburutik

Egun haietan, Moisesek bere aitagarreba Jetroren, Madiango apaizaren, ardiak zaintzen zituen. Behin, basamortuan barna eraman zituen eta Horebera, Jainkoaren mendira, iritsi zen. Han Jaunaren aingerua agertu zitzaion, sasi artean pizturiko sugarrean. Moisesek ikusi zuen sasia, sutan egonik ere, ez zela erretzen.

Moisesek esan zuen: «Hurbil nadin gauza harrigarri hori ikustera: nola izan liteke sasia ez erretzea?» Begiratzera zetorrela ikustean,

Jaunak dei egin zion sasi artetik: «Moises, Moises!» Honek erantzun: «Hemen nauzu». Eta Jaunak: «Ez hurbildu; kendu oinetakoak, zauden tokia lur santua da eta». Eta gaineratu zuen: «Zure arbasoen Jainkoa naiz Ni, Abrahamen Jainkoa, Isaaken Jainkoa eta Jakoben Jainkoa». Moisesek aurpegia estali zuen, Jainkoari begiratzeko beldurrez.

Jaunak esan zion: «Ikusi dut neure herriaren atsekabea Egipton eta entzun dut haien oihua beren zapaltzaileen zigorpean; bai, jabetu naiz haien oinazeez. Eta haiek egiptoarren eskuetatik libratzera etorri naiz, eta lurralde hartatik lurralde on eta zabal batera, esnea eta ezitia darion lurraldera, igoaraztera».

Moisesek esan zion Jainkoari: «Hara, joango naiz israeldarregana eta “Zuen arbasoen Jainkoak bidali nau zuengana” esango diet; baina haiek “Nola du izena?” galdetzen badidate, zer erantzun behar diet?» Jainkoak esan zion: «Naizena naiz Ni. Hau esango diezu israeldarrei: “Naizena naiz” deritzanak bidali nau zuengana».

Gainera Jainkoak esan zion Moisesi: «Esan israeldarrei: “Jaunak, zuen arbasoen Jainkoak, Abrahamen Jainkoak, Isaaken Jainkoak eta Jakoben Jainkoak, bidali nau zuengana. Horixe izango da nire izena betiko; honela deituko nauzue belaunez belaun”».

Erantzun-salmoa (*Sal* 103 [102], 1-2. 3-4. 8 eta 10. 12-13)

E - rru - ki hu - tsa du - gu Jau - na, e - rru - ki - a
ta mai - ta - su - na.

- ✠. Bedeinka beza nire **arimak** Jauna,
 nire barren osoak haren izen **santua**.
 Bedeinka beza nire **arimak** Jauna,
 ez bedi ahaztu haren **mesedeaz**. ✠.
- ✠. Erru guztiak dizkizu **barkatzen**,
 gaitz guztiak **sendatzen**;
 zure bizia hilobitik **askatzen** du,
 maitasunez eta errukiz **koroatzen** zaitu. ✠.
- ✠. Jaunak justizia **egiten** du,
 zapaldu guztien eskubideak **defendatzen** ditu.
 Bere egitasmoak agertu zizkion **Moisesi**
 bere egintza handiak israel**darrei**. ✠.
- ✠. Bihozbera eta errukiorra **da** Jauna,
 haserregaitza eta onginahiz **betea**.
 Ez gaitu erabiltzen gure bekatuek merezi **bezala**,
 ez digu ordaintzen geure erruen **arabera**. ✠.

Bigarren irakurgaia (1 Ko 10, 1-6. 10-12)

San Paulo Apostoluak Korintoarrei egindako lehen gutunetik

Senideok: Jakin behar duzue, gure arbasoak denak egon zirela hodeipean eta denek igaro zutela itsasoa; denek hartu zuten bataioa hodeian eta itsasoan, Moisesekin bat egiteko; denek jan zuten espirituzko janari bera, eta denek edan espirituzko edari bera. Izan ere, berekin zihoan espirituzko harkaitzetik edaten zuten; eta harkaitz hura Kristoren irudi zen. Hala ere, haietako asko eta asko ez zitzaion atsegin izan Jainkoari, eta hilda gelditu ziren basamortuan.

Gauza hauek guretzat ikasbide izateko gertatu ziren, gaiztakeriarik irrika ez dezagun, haiek irrikatu zuten bezala. Ez zaitezela marmarrean ari, haietako batzuk ari izan ziren bezala, eta aingeru suntsitzailearen esku hil ziren.

Hau guztia gure ikasbiderako gertatu zitzaizen eta gure eskarmenturako idatzi zen, azken garai hauetan bizi garenok zentzarazteko. Beraz, zutik dagoela uste duena ibil bedi kontuz, eror ez dadin..

Ebanjelio-aurreko gorapena (Mt 4, 17)

✠. Bihotz-berri zaitezte, dio Jaunak,
hurbil da-eta zeruetako erreinua. ✠.

Ebanjelioa (Lk 13, 1-9)

Homiliarako argibideak

ERANTZUNA DUEN MAITASUNA

Irakurgaiak

Moisesen bokazioaren kontakizun bikaina entzun dugu. Bibliako espiritualitatean pasarte garrantzitsua. Jainkoa Moisesi agertzen zaio, bere izena esaten dio eta bere herria askatzera bidaltzen du. Bigarren irakurgaiak bat egiten du lehenengoarekin: Itun zaharrean aurrerapen bezala gertatu zena kristautasunarekin lotzen du Paulok. Kristau bizitzaren alderdi oso garrantzitsua agertzen zaigu

Ebanjelioan: Jainkoak denok maitatzen eta bedeinkatzen gaitu, baina maitasun fruituak jasotzeko berarengana itzuli behar dugu, jainko faltsuetatik askatu eta gure uste ona berarengan izan, bera maitatu eta bere esana bete gauza guztien gainetik. Egintza onen fruiturik ematen ez duenak arriskua su biziaren Jainkoarengandik urruntzeko. Egia da, Jauna beti gure alde dagoela, baina fruiturik ematen ez duenak bere antzutasuna du nahikoa zigor.

Mezua

Gaurko irakurgetan Jainkoaren ekimen salbatzailearen mezu ederra agertzen digute. Jainkoak entzun ditu bere herriaren aieneak. Berak sorrarazten ditu profetak, bere errukiaren bideak gizaki guztiei zabalduko dizkien bidelariak. Ezinbestekoak dira gizon-emakume aukeratuak, Jainkoaren esperientzia bizia dutenak, zauritutako gizadiaren alde Jainkoak nahi duena gauzatzen bizia eskainiko dutenak. Moises Jesusen aurreirudi da. Jainkoarekin harreman estua du eta harreman horretan jasotzen du bere herria gidatzeko enkargua, baita hori egiteko indarra ere. Baina Jainkoaren asmoa eta Jesu Kristoren bitartekotza ez dira aski guk geuk dei horri eta gonbidapen horri erantzuten ez badiogu. Sinestea beharrezkoa da, sinesten dugunaren arabera bizitzea ere bai, Jaunari jarraitzea, bere esana egitea, bihotz-berritu eta fruitu ematea. Jainkoa neurrigabe errukitsua da, baina beharrezkoa du guk, askatasunez bere maitasunari erantzutea eta Elizaren baitan, bere herri santuan, Jesus Jaunagan eskaini zaigun bizi berria bizitzea.

Bizitzarako iradokizunak

Jainkoaren deia entzun eta bihotzez erantzuteko aldi berezia da Garizuma. Elizbarrutiko Misioen aurtengo ekinaldiak hau esaten digu: «Konpromisoa berrituz». Pandemiak itxi egin gintuen. Behar bada geure baitan ere itxi gaitu eta geldiarazi... guk baino behar handiagoak dituen jendeaz ahaztuz. Kolpe bat jaso eta hedatu

behar du gure Elizak. Esnarazi eta bere misiolari izatea suspertuko dion kolpe bat. Beharrezkoa dugu gure itxitura aireztatu eta *gure konpromisoa berritzea*.

Euskal Elizbarrutietako Misioek herrialde behartsuetan dituzten eta senide diren elizen beharrekiko konpromisoa berritu nahi dute. Laguntzen ditugun proiektuak Hegoaldeko elkarteen bizi baldintzak hobetzeko gure laguntzaren zati garrantzitsua dira. Baina beharrezkoak ditugu esku gehiago, laguntza gehiago, misioekiko konpromiso hau bizirik mantentzeko. Misio deia entzuteko prest egongo diren jendea behar dugu, Euskal Autonomi Erkidegoko hiru elizbarrutien izaeran 70 urte hauetan eragin handia izan duen misio egintza aintzakotzat hartuko dutenak.

Ezin dugu beldurtuta eta itxita bizitzen jarraitu. Munduko behartsuek behar gaituzte. Berritu egin behar dugu munduarekiko, solidaritatearekiko, behartsuekiko, Jainkoaren Erreinuarekiko, bizitzarekiko... gure konpromisoa. Gure misiolari konpromisoa berritzeko ordua da.

Jainkoaren herriaren otoitza

Basamortuan otoitzari emana bizi izan zen Jesus gure Jaunaren ereduari jarraituz, egiogun otoitz guk ere aspergabe Jainkoari:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei-son! Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei - son!

—Fededun guztiak, Garizumako penitentzi eta ekinaldien bidez, beren erruetatik garbituak eta kristau bizitzan sendotuak izan daitezten. Egigun otoitz. ✠.

- Herri guztiek iris dezaten beharrezko bakea baretasuna eta ongizatea, era horretan zeruko ondasunak errazago bila ditzaten. Egigun otoitz. R̄.
- Elizbarrutiko misioen alde: lurralde behartsuetan gu guztion izenean Jesusen berri ona zabaltzen ari diren gure misioen alde, hemendik haiei laguntzeko ahalegina egiten dugunon alde. Misiolaritza Elizaren jarrera ezinbestekoa dela jabetu gaitezen. Egigun otoitz. R/.
- Jaunak bihotz-berritzeko egiazko gogoia gugan sorraraz dezan, pazko-sakramentuak ospatzeko behar bezala presta gaitezen. Egigun otoitz. R̄.

Aita errukiorra, Zuk ez dituzu zeure seme-alabak sekula eskutik uzten, baizik eta Zure izenaren aintza agertzen diezu; entzun gure otoitzak eta egizu, Zure erakutsiak haurren xalotasunez onartu eta egiazko bihotz-berritzearen fruituak eman ditzagula. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.

Prefazioa

Garizumako I. edota II. prefazioak erabil daitezke (Meza liburua 478-480 orr.).

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Betiko salbamenaren agiria da, Jauna,
lur honetan jadanik,
hartu dugun zerutar ogia;
egizu, orain sakramentuz ospatu duguna
egintzetan bete dezagula.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. ℞. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitetze, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Gida ezazu, Jauna, zeure fededunon bihotza
eta eman errukitsu zeure zerbitzarioi grazia hau:
Zuganako eta lagun hurkoaganako maitasunean iraunez,
zure aginduak oso-osorik betetzea.**

Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. ℞. Amen.

**Bedeinka zaitzate! Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak.** ℞. Amen.

Zoazte Jaunaren bakean. ℞. Eskerrak Jainkoari.

Herriaren gaineko otoitzaren ordeztan, erabil daitezke Bedeinkapen Nagusia (Ikus Liburuxka honetan 24. or.).

Martxoaren 27an
GARIZUMAKO IV. IGANDEA

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Garizumako laugarren igande honi «laetare» igandea deitu izan zaio: alaitasunaren igandea, gertu dagoelako jada Pazko jaia. Otoitz sutsuagoa egiteko deia egiten zaigu: Jainkoarekiko eta senideekiko elkartasuna indartzeko. Aitaren etxeko senti gaitezen: Kristok prest du guretzat gaur ere mahaia: Hitz bizia, bere Gorputz zatitua, bere Odol isuria.

Damu-otoitza

Jesu Kristo, zuzena denak, Aitarekin adiskidetzen gaitu. Ager dezagun gure bekatua eta damu-jarrera Jaunaren mahaira gerturatzeko.

- Jesus Jauna, onginahi hutsez sal**bat**zen gaituzuna: erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, zure graziaz aber**rast**en gaituzuna: Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, gurutzean Jainkoaren maitasun neurrigabea era**kutsi** diguzuna: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Oi Jainko, zure Hitzaren bidez
miragarriri adiskidetu zenituen gizon-emakumeak Zeurekin;
egizu, kristau-herria, maitasunean bero eta sinesmenean alai,
presta dadila hurbiltzen ari diren pazko-jaietarako.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Jainkoaren aurpegi ederrenetarikoa agertzen digute gaurko Irakurgaiek: Salbamenaren lurrera garamatzen bide-laguna, barkamenaren eta adiskidetzearen Aita errukitsua. Entzun dezagun bihotz zabalez.

Lehenengo irakurgaia (Jos 5, 9a. 10-12)

Josue liburutik

Egun haietan, Jaunak esan zion Josueri: «Gaur kendu dizuet gainetik Egiptoko lotsaria».

Israeldarrek Gilgalen jarri zuten kanpalekua eta hilaren hamalauan, arratsaldean, Pazko-jaia ospatu zuten Jerikoko zelaian. Pazko-biharamunean lurraldeko fruituetatik jan zuten: legamiagabeko ogiak eta gari-ale txigortua.

Lurraldeko fruituetatik jaten hasi ziren egunetik aurrera, bukatu egin zen mana. Israeldarrek ez zuten gehiago manarik izan, eta urte hartan Kanaango lurraldeko emaitzez janaritu ziren.

Erantzun-salmoa (*Sal* 34 [33] 12-3. 4-5. 6-7)

Txas-ta e-za-zu - e ta i - kus zein sa-mur den Jau-na.

- ∞. Bedeinkatuko dut aldi oro Jauna,
nire ahoan beti haren goresp^ena.
Harro nago Jaunarekin,
entzun bezate apalek eta poztu bitez. R^{z} .
- ∞. Handietsi nirekin batera Jauna,
gora dezagun elkarrekin haren izena.
Jaunagana jo nuen, eta hark erantzun,
beldur guztietatik ninduen libratu. R^{z} .
- ∞ Begiratzen diotenak distiratsu egongo dira,
ez zaie aurpegia lotsaz gorrituko.
Dohakabeak dei egin zuen, eta Jaunak entzun,
eta estualdi guztietatik zuen salbatu. R^{z} .

Bigarren irakurgaia (2 *Ko* 5, 17-21)

San Paulo Apostoluak Korintoarrei egindako bigarren gutunetik

Senideok: Errukian aberatsa den Jainkoak halako maitasun neurrigabeaz maita izan baikaitu, geure bekatuengatik hilda geundelarik, bizia eman zigun Kristorekin batean –onginahi hutsez zaudete salbatuak–, eta Kristo Jesusekin batean berpiztu gintuen eta zeruetan eserarazi. Honela, Jesu Kristogan guretzat hain ona izanez agertu nahi izan die datozen gizaldiei, zein ugaria eta eskuzabala den bere onginahia.

Onginahi hutsez salbatuak zaudete fedearen bidez; eta hori ez dator zuengandik, baizik eta Jainkoaren dohaina da; ez dator egiteetatik, inor harro ez dadin.

Izan ere, Jainkoak eginak gara; hark sortu gaitu Kristo Jesusengan, on egiten saia gaitezen, Jainkoak guretzat alde zurretik erabakia zuen bezala.

Ebanjelio-aurreko gorapena (Lk 15, 18)

Ain - tza Je - sus, Zu - ri be - ti, Zu za - ra gu - re ar - gi.

∇. Jaiki, aitagana joan eta esango diot:
Aita, bekatu egin dut Jainkoaren eta zure aurka. ∇.

Ebanjelioa (Lk 15, 1-3. 11-32)

Homiliarako argibideak

ERRUKIA ETA BARKAMENA

Irakurgaiak

Israel herria Agindutako lurraldean sartu zeneko kontakizunaren parte da Josueren liburua. Pazkoaren ezaugarri bikaina. Elizaren zerbitzuaren izaera aipatzen digu Paulok bigarren irakurgaietan. Adiskidetze zerbitzua da Elizarena, Jainkoak Kristogan ematen digun barkamenari bide egitea. Seme hondatzailearen parabola, berriz, Jainkoak, damutzen diren seme-alabekiko duen erruki neurrigabea adierazten digu. Merezi du errukiaren beste parbolekin batera (ardi galduarena nahiz drakma galduarena) parabola eder hau behin eta berriz hausnartzeak.

Mezua

Jesusen parabola irakaspenez betea dago. Jainkoa egiako Aita da, etxean gure zain dagoena eta damaturik berarengana itzultzen garenean maitasunez eta alaitasunez onartzen gaituena. Gizakiok, Jainkoagandik urruntzen garen bekatoriak gara, gure gogo eta irrikeri jarraitzen baitiegu. Bakardadeak, ezinak, barne-hausturak... Aitaren etxera itzultzeko gonbidapen dira; orduan gertatzen gara gure bide galduetatik sendatuak. Jainkoaren ondoan bizitzea bera maitatzea da, beraren esana egitea, bera beti aintzakotzat hartzea. Aitaren etxean, Zeruan, Elizan, pozik bizitzen da bekatori damutuaren itzulera. Jainkoak bere maitasuna eskaintzen digu, itxaron egiten digu, bere maitasunez besarkatzen gaitu barkamena eskatzen dugunean «gure bekatuak kontuan hartu gabe». Izan ere, Kristok iritsi du betiko guztiontzat barkamena eta errukia. Gutxi batzuk, seme zaharrak bezala, ez dute atseginez ikusten bekatoriari egindako ongietorria. Zintzo ustetzat bere burua hartu eta legebidean dabilelako Jainkoaren aukeratua dela uste duena ikusten du Jesusek honela. Aitaren ondoan bizi izan da, baina ez du ezagutzen. Aitaren kontura bizi da, baina maitasunik gabe. Ez du maite, ez du esker onik, ez da zoriontsu; kristau asko bezala.

Bizitzarako iradokizunak

Garizumaldia «etxera itzultzeko» garai egokia da, geure bekatuez damutzekoa, gure ezintasunez askatu eta kristau bizitza edertzen duen Jainkoarengana bueltatzekoa, otoitz eginez, on eginez, gure bizitza desegiten duten gaitzez askatuta. Gure handikeriak eta harrokeriak utzi eta gure elkartetan errukiaren, alaitasunaren eta pozaren bideak urratzeko ahalegina egin behar genuke. Elkar gehiago entzunez, etorkizuneko gure eliz elkarreak elkarrekin eratzen joanez, txikiago, apalago, baina agian zentzudunago bizitzeko gogoia sendotuz. Bizi ditzagun bikintasunez errukiaren eta Eukaristiaren sakramentuak. Aitaren maitasuna gozatuz. Jesusen laguntza sentituz. Espirituari bidea zabalduz.

Jainkoaren herriaren otoitza

Senideok, egin diezaiogun otoitz Jaunari, ez baitu nahi bekatariaren heriotza, bihotz-berritu eta bizi dadila baizik, eta eska diezaiogun izan dezala errukia bere herri damutuarekin:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e - lei-son! Ky-ri-e, Ky -ri-e, e - lei - son!

- Garizumaldi honetan adiskidetzearen sakramentua hartzeko prestatzen direnak Jaunak sendo ditzan eta euren erruen egiazko damua iristen lagun diezaien. Egigun otoitz. *R̄*.
- Jaunak fedegabeen adimena eta bihotza zabal ditzan egia ezagutzera iritsi daitezen, euren bihotzak amesten duen egiazko atsedena iritsi dezaten. Egigun otoitz. *R̄*.
- Gaixoiei, behartsuei, tentaldian bizi direnei eta sufrimenduarekin Kristoren Gurutzearekin bat egiten duten guztiei Jainkoak bere laguntza eman diezaien. Egigun otoitz. *R̄*.
- Garizumako bidean aurrera eginez bihotz-berrituak eta argituak iris gaitezen gertu ditugun Pazko jaietara. Egigun otoitz. *R̄*.

Errukian aberatsa zaren Jainkoa, barkamen besarkadaz onartzen dituzu damuturik zugana itzultzen direnak; entzun gure otoitzak eta gure bekatuak barkaturik jantzi gaitzazu ezta-soinekoz, pazko-otorduan parte hartu ahal izan dezagun. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez

Prefazioa

Egokia da gaur IV. Eukaristi Otoitza erabiltzea, bere prefazioarekin, irakurgaietan azaltzen diren Jainkoaren itun desberdinak Kristorengan betetzen direla adieraziz.

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Oi Jainko, Zuk argitzen dituzu
 mundu honetara etorri diren gizon-emakume guztiak;
 argitu gure bihotza zeure graziaren distiraz,
 Zuri atsegin zaizuna erabil dezagun beti gogoan
 eta Zu benetan maita zaitzagun.
 Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. R̄. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitetze, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Zaindu itzazu, Jauna, zure laguntza eske dituzunok,
 indartu ahulak eta argitu beti zeure argiaz
 herio-ilunpean dabiltzanak,
 gaitz guztietatik bihotz onez aterata,
 ondasun gorenak eskura ditzaten.**

Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. R̄. Amen.

Bedeinka zaitzatela Jainko ahalguztidunak:

Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak. R̄. Amen.

Zoazte Jaunaren bakean. R̄. Eskerrak Jainkoari.

Herriaren gaineko otoitzaren orde, erabil daiteke Bedeinkapen Nagusia (Ikus Liburuxka honetan 24. or.).

Apirilaren 3an **GARIZUMAKO V. IGANDEA**

Agurra

Bihotz-berritzera dei egiten digun Jesu Kristoren grazia eta maitasuna zuekin.

Sarrerako oharpena

Garizumako azken igandea dugu gaurkoa, datorren igandean hasiko baitugu, Erramuekin, gure fedearen ASTE NAGUSIA. Jesus, Jerusalemera gerturatzen ari da eta berarekin darama Eliza osoa, historiaren une erabakigarria: Bera da historiaren Jauna eta pazko misteriora gerturatzen ari da, bidean salbamena ereinez.

Goazen gu ere Jesusekin. Elkar onartuz, inor gaitzetsi gabe, denean maitasuna eta bihotz ona agertuz.

Damu-otoitza

Gure fedearen misterioa ospatzera bildu gara. Eska dezagun lehenik barkamena eta onar dezagun Jainkoaren erruki berritzailea.

- Jesus Jauna, gure sufrimenduetan samintzen **zaren** Senidea: erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, gu bizi-araziz goresia **zaren** Jainko-Semea: Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, gu heriotzatik ateratzen gaituzun Piztuera eta Bizia: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

**Jainko gure Jauna, zure Semeak
bere bizia emateraino maite izan zuen mundua;
egizu, guk ere maitasun bera izan dezagula beti.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Harriak neurrigabe botatzeko gai gara besteren hutsegiteen gainera. Jainkoaren Hitzak gure bihotzaren erdian barkamenaren "lehen-harria" jartzen du, Erreinua eraikitzeko gai izan gaitezen.

Lehenengo irakurgaia (Is 43, 16-21)

Isaias Profetaren liburutik

Honela mintzo da Jauna:

Jaunak bidea zabaldu zuen itsasoan, bidexka ur oldartsuetan;
gurdi eta zaldi, gudaroste ahaltsua atera zuen gudura;
hara, erori dira etsaiak, berriro ez jaikitzeke,
itzali dira, bukatu, kandela-metxa bezala.

«Ez oroitu iraganean gertatuez, ez gogoratu antzinakoez.
Begira, dena berri egitera noa:
hasia da sortzen, ez al diozue antzematen?
Bidea irekiko dut basamortuan, ibaiak landa lehorrean.
Basapiztiek, txakal eta ostrukek goretsiko naute,
ura emango baitut basamortuan,
ibaiak sorraraziko landa lehorrean,
neure herriari, neure aukeratuari, edaten emateko.
Eta neuretzat eratu dudan herriak
nire gorespina iragarriko du».

Erantzun-salmoa (*Sal* 126 [125], 1-2b. 2c-3. 4-5. 6)

As - ko la - gun - du di - gu - zu, Jau - na. Hau -
 xen da po - za guk dau - ka - gu - na!

- ✠. Jaunak Sionen zoria aldatu zuenean,
 ametsetan bezala **geunden**.
 Barrez bete zitzaigun orduan **ahoa**,
 poz-oihuz **mingaina**. ✠.
- ✠. Jentil-herrietan ere esan **zuten**:
 «Handikiro jokatu du Jaunak haien **alde**».
 Handikiro jokatu du Jaunak **gure** alde,
 eta pozar**ren** gaudet! ✠.
- ✠. Aldatu, Jauna, gure zori**a**,
 euri-jasek basamortua bez**ala**.
 Malkoz erein **zutenek**
 pozez bilt**zen** dute. ✠.
- ✠. Negarrez joan **ziren**,
 hazi-zorroa eram**anez**;
 poz-oihuk**a** datoz,
 gari-balak **ekarriz**. ✠.

Bigarren irakurgaia (*Flp* 3, 8-14)

San Paulo Apostoluak Filipoarrei egindako gutunetik

Senideok: Nire ustez, ez du ezerk deus ere balio Kristo Jesus nire Jauna ezagutzearen neurrigabeko ondasunaren aldean. Kristogatik dena galdu nuen eta dena zaborraren pareko jotzen dut, hura irabaztearren eta harekin bat eginda bizitzearren. Ez naiz neurez salbatzen, legea betetzeagatik alegia, Kristogan sinesteagatik baizik, Jainkoak sinemenaren bidez salbatzen nauelako alegia. Kristo ezagutu nahi dut, haren piztueraren indarra neuregan sumatu eta haren nekeetan partaide izan nahi dut, haren antzeko bihurtu heriotzan, horrela hildakoen piztueran ere parte izango dudan itxaropenez.

Ez dut esan nahi hori lortu dudanik edota helmugara iritsi naizenik; baina lehian jarraitzen dut ea eskuratzen dudan, Kristo Jesusek ni neu eskuratu ninduen bezala. Senideok, ez dut uste dagoeneko eskuratua dudanik; baina, atzean gelditu denaz ahazturik, aurrera jotzen dut eta helbururantz lehiatzen naiz, saria iristeko; horretara deitzen baitit Jainkoak goitik, Kristo Jesusen bitartez.

Ebanjelio-aurreko gorapena (Ik. // 2, 12-13)

Ain-tza Je- sus, Zu - ri be - ti. Zu za-ra gu - re ar - gi.

∞. Hau dio Jaunak:
Itzul zaitetze Nigana bihotz-bihotzez,
bihozbera eta errukitsua bainaiz. ∞.

Ebanjelioa (Jn 8, 1-11)

Homiliarako argibideak

EGIA ETA BARKAMENA

Irakurgaiak

«Israelen Kontsolazio liburutik» hartua da entzun dugun lehen-irakurgaia, erbesteratua dagoen herriarengan Jainkoarenganako konfiantza eta itxaropena suspertzea helburu duena. Gutuna San Pauloren bizipenaz mintzo zaigu, Kristori jarraitzea eta harengana gerturatzea da beti Pauloren, eta kristau ororen, helburua. Ebanjelioa, berriz, emakume bekatariak eta Jesusek harekin duen jarreraz mintzo zaigu. Hasieratik dena, Jainkoak bidalia... barkamen emaile eta aukera berrien sortzaile dator gure artera.

Mezua

Jesusen begirada ez da azalean geratzen, bihotzaren barru-barruraino iristen da. Itxurakeriak alferrik dira. Farisear salatariak, bekatari itxurazaleak dira, emakume bekataria berriz, bekatari damutua. Bihotzez apalak direnek, damutu eta bekatua aitortzen dutenek, Jainkoaren barkamena jasotzen dute eta haren bihotza irabazten. Errukia adieraztean, Aitaren onginahia agertzen du Jesusek. Paulok esan digu, bekatuez damutzeak bizitza berri baten bidea zabaltzen digula, Kristorengan sinetsiz; sinesmen horrek aldentzen gaitu idoloetatik eta jarraipenaren, maitasunaren eta esaneko izatearen bidea irekitzen digu. Kristorengan sinesteak laguntzen digu berarengan bizitzen, errukitsu izaten, hurkoa maitatzen, piztueraren eta betiko biziaren bidean aurrera egiten. Jainkoak bere herriaren alde zenbat eta zenbat egin duen oroitzeak gure fedea sendo dezake. Profetak bi irudi esanguratsu erabiltzen ditu: Jainkoak zabaltzen dizkigu bideak eta sortarazten ditu iturriak basamortuan. Jesus da guretzat bidea eta ur biziaren iturburua. Jesus da Jainkoak gure salbamenerako esan duen Hitz bizia.

Bizitzarako iradokizunak

Egiaz eta apaltasunez gure damua agertzeko gonbidapena jasotzen dugu igande honetan ere. Jesus bezala errukitsu izatea da bidea, ez farisearrak bezala zorrotz eta faltsu, itxurazale. Hobe da damututako bekatarri izan bestea gezurrezko justizia batekin epaitzen ibiltzea baino. Jainkoa ez dezakegu engaina, berak bihotzera begiratzen baitu. Ez lotu ezertara, ez izan beldur ezeri, dena ezereza da Jesusekin bat egin da bizitzearekin alderaturik. Eta geure buruak besteei eskaintzea eta errukitsu izatea kostatzen bazaigu... hainbat eta gertuago egongo gara Jesusengandik. Bere aintzak ez du harririk. Dena dena da senidearengana makurtu eta hitz gozoz barkatzea. Hori da pazkoa. Hori da bataioko hitza bizitzea. Hori da kristau izatea.

Jainkoaren herriaren otoitza

Egigun otoitz, senide maiteok, eta eska dezagun Jaunaren errukia, bere herriarekiko onginahiz beterik gure eskariak entzun ditzan:

Erantzuna: Kyrie, eleison!

Ky-ri-e, Ky-ri-e, e-lei-son! Ky-ri-e, Ky-ri-e, e-lei-son!

- Bere herria biziartzeko bere burua heriotzara eman zuen munduaren Salbatzaileak, Eliza gaitz guztitik libra dezan. Egigun otoitz. *℟*.
- Gurutziltzatu zutenen alde gurutzean otoitz egin zuen munduaren Salbatzaileak, bekatarrien alde Aitaren aurrean bitarteko egin dezan. Egigun otoitz. *℟*.
- Gurutzean sufrimendua eta ezina pairatu zituen munduaren Salbatzaileak, sufritzen duten guztiekin erruki izanez indarra eta laguntza eman diezaien bere minetan. Egigun otoitz. *℟*.

—Egun hauetan Bere Gurutze-bidea gurtu eta oroitzeko prestatzen garenok, munduaren Salbatzaileak bere piztueraren garrez indaberri gaitzan. Egigun otoitz. *R̄*.

Kristogan mundua berritu nahi duzun Aita, ikus gure ezinak eta Zure Semea mundua salbatzera bidali zenuenez, eta ez kondentazera, entzun gure otoitzak eta sorrarazi gure bihotzetan bizi-gogoia eta alaitasuna. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.

Prefazioa

Garizumako I. edota II. prefazioak erabil daitezke (Meza liburua 478-480 orr.).

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Jainko ahalguztiduna, egizu,
orain Kristoren Gorputz Odolekin bat egin dugunez gero,
haren gorputzeko atal izan gaitezela beti.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

**Jauna zuekin. *R̄*. Eta zure espirituarekin.
Makur zaitezte, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.**

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Bedeinka ezazu, Jauna,
zure errukia itxaro duen zeure herria,
eta emaiozu bihotz zabalez Zuk argiturik eskatzen duena.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. *R̄*. Amen.**

**Bedeinka zaitzate! Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak. *R̄*. Amen.**

Zoazte Jaunaren bakean. *R̄*. Eskerrak Jainkoari.

Herriaren gaineko otoitzaren ordez, erabil daiteke Bedeinkapen Nagusia (Ikus Liburuxka honetan 24. or.).

Apirilaren 10ean
JAUNAREN NEKALDIKO ERRAMU IGANDEA

Agurra

Aitaren eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean. ✠. Amen.

Jauna zuekin. ✠. Eta zure espirituaekin.

Sarrerako oharpena (*Batzarburuak berak*)

Senide maiteok: Garizumako aldi honetan bihotza prestatzen aritu gara penitentziaz eta maitasun-egintzez. Hurbil dugu Pazko-jaia. Jaunaren pazko-misterioari, hau da, haren nekaldiaren eta piztueraren misterioari, Eliza osoarekin bat eginik hasiera emateko ospakizuna egitera bildu gara gaur. Misterio hori betetzeko sartu zen Jauna Jerusalemgo hiri santuan. Ospa dezagun, beraz, fedez eta maitasunez, gu salbatzeko egin zuen sarrera horren oroitzapena, eta jarrai diezaiogun geure Jaunari, grazia lagun dugula haren gurutzean bat eginda, haren piztueran eta bizian ere bat egin dezagun.

Bedeinkapen otoitza

Ondoren eskuak bildurik otoitz hauetako bat egingo du.

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
bedeinka itzazu + erramu-adar hauek;
eta egizu, Kristo Erregeari
goraka eta kantari jarraitzen diogunok,
haren bidez betiko Jerusalemera heldu gaitezela.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Edota:

Oi Jainko, indar ezazu Zugar uste on dutenen fedea eta entzun bihotz onez gure otoitzak: gaur Kristo garailea erramu-adarrekin goraiatzan dugunok, berarekin bat eginik, egintza onen fruituak eman ditzagun. Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.

Ondoren (intsentsua erabiltzen bada liburua lurrinduz) Ebanjelioa hots egingo du.

Ebanjelioa

+ Jesu Kristoren Ebanjelioa San Lukasen liburutik (19, 28-40)

Aldi hartan, Jesusek Jerusalemgo bidean gora jarraitu zuen denen aurretik. Oliamendi ondoko Betfage eta Betania herrixketara hurbildu zenean, ikasleetako bi bidali zituen, esanez: «Zoazte aurreko herrixka horretara; sartzean, astakume bat aurkituko duzue lotua, gainean inoiz inor jarri ez zaiona; askatu eta ekarri. Eta norbaitek zergatik askatzen duzuen galdetuko balizue, erantzun: “Jaunak behar du”».

Joan ziren, bada, bidalitakoak, eta Jesusek esan bezala aurkitu zuten. Astakumea askatzen ari zirela, jabeek esan zieten: «Zer ari zarete astakumea askatzen?» Eta haiek erantzun: «Jaunak behar du».

Jesusi ekarri zioten eta, beren jantziak astakumeari bizkarrean ezarririk, gainean eserarazi zuten. Aurrera egin ahala, bere jantziak zabaltzen zizkion jendeak bidean. Oliamenditik behera hartzera zihoala, ikasle-talde handia, pozez beterik, Jainkoa ozenki gorensten hasi zen, ikusi zituzten mirari guztiengatik: «Bedeinkatua Jaunaren izenean datorren erregea! Bakea zeruan eta aintza zeru-goienetan!»

Jende arteko fariseu batzuek esan zioten Jesusi: «Maisu, egiezu errieta ikasleei!» Hark erantzun zien: «Hona zer diotsuedan: hauek isilduko balira, harriek egingo lukete deiadar».

Prozesioa

Ohargileak prozesiorako gonbidapena egin dezake hitz hauekin:

Erramu-adarrak eskuetan ditugula, Jesus goretsi zuen jendearen antzera, lagun diezaiogun guk ere Jaunari, pozez kantari.

Damu-otoitza

Prozesiorik eta Sarrera Nagusirik egin ez denean bakarrik. Herria agurtu eta Damu-otoitza egingo da, eta ondoren kolekta-otoitza.

«Pazko festaburua baino sei egun lehenago, Jauna Jerusalem sartzean, bidera atera zitzaizkion haurtxoak, palmadarrak eskuetan zituztela eta pozez oihuka: Hosanna zero goienetan! Bedeinkatua Zu, erruki handiz gugana zatozen Hori!».

Jo dezagun guk ere Jaunarengana, eta eska diezaiogun Bere errukiz berri gaitzala Aste Santuaren hasiera honetan.

- Jesus Jauna, bekatuak izan ez arren geure bekatuen zama **hartu** zenuena: erruki, Jauna.
- Jesus Jauna, gure bekatuen barkamenarako gurutzean odola **isuri** zenuena: Kristo, erruki.
- Jesus Jauna, hilen artetik piztuz heriotza **garaitu** zenuena: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Otoitza

Aldarera iritsi eta agurtu ondoren, jarlekura joango da eta otoitza esango du:

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
gizon-emakume guztiei apaltasun-bidea erakusteko,
gure Salbatzailea, giza haragia harturik,
gurutzean hiltzea nahi izan zenuen;
egizu, arren, har ditzagula gogoan
haren nekaldiko irakaspenak,
haren piztueran parte izan dezagun.
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Bizia ematen dakien Jainkoaren irakaspenak gure itxaropena arnasberritzen du. Beheratzen dakiena gertatuko da gizadiaren altxagarri eta heriotzatik piztuerara igarotzeko bide. Bera hitzak sendotzen gaitu.

Lehenengo irakurgaia (Is 50, 4-7)

Isaias profetaren liburutik

Jainko Jaunak hitz egiteko trebatu nau,
bihotz-eroriei adore-hitza esateko.

Goizero dit belarria ernearazten,
ikasle onak bezala entzun dezadan.

Jainko Jaunak belarria ireki dit,
eta nik ez diot aurka egin, ez atzera jo.

Bizkarra eskaini nien jotzen nindutenei,
masailak, bizarretik tiraka ari zitzaizkidanei.
Ez nien aurpegia saihestu irainei eta listuei.

Jauna dut laguntzaile; horregatik, ez naiz kikildu;
horregatik gogortu dut aurpegia, harkaitza bezala,
bai baitakit ez naizela lotsagarri gertatuko.

Erantzun-salmoa (Sal 22 [21] 8-9. 17-18a. 19-20. 23-24)

Ni - re Jain - ko - a, nun zau - de Zu? No - la es - ku -
tik u - tzi nau - zu.

- ✧ Ikusten nautenek burla egiten **di**date, ezpainak okertuz, buruari **era**ginez: «Jaunagana jo du, libra **de**zala! Salba dezala, hainbeste maite badu». ✧.
- ✧ Zakur-taldeak nau **ingur**atzen, gaizkile-multzoak **erdian** hartzen. Esku-oinak zulatu diz**ki**date, hezur guztiak zenbatu **di**tzaket. ✧.
- ✧ Nire jantziak banatzen **di**tuzte, nire soinekoa zotz **eg**iten. Baina Zu, Jauna, ez **egon** urrun! Ene indar, zatoz laster ni laguntzera. ✧.
- ✧ Iragarriko diet zure izena neure senideei, ' goretziko zaitut batzarraren **erdian**. Goretzazue Jauna, begirune dio**zue**nok; ospa ezazue, Jakoben ondorengo **guz**tiok, izan haren beldur, Israelen seme-**a**labok. ✧.

Bigarren irakurgaia (*Flp 2, 6-11*)

San Paulo Apostoluak Filipoarrei egindako gutunetik

Kristo Jesusek, Jainkoaren izaera bereko izanik,
ez zion gogor eutsi Jainkozko bere mailari;
bestela baizik, zegokion aintza utzi
eta esklabo-izaera hartu zuen, gizakien antzeko eginez.
Eta gizaki bezala agertuz, apaldu egin zuen bere burua,
menpeko eginez heriotzaraino, gurutzean hiltzeraino.

Horregatik, denen gaintetik goratu zuen Jainkoak
eta izen guztietan bikainena eman zion,
Jesusen izenaren omenez denen belaunak makur daitezen,
zeruan, lurrean eta lurpean,
eta mingain guztiek aitortzen dezaten Jesu Kristo dela Jauna,
Jainko Aitaren aintzarako.

Ebanjelio-aurreko gorapena (*Ik. Flp 2, 8-9*)

Kristo gugatik menpeko egin zen heriotzaraino,
gurutzeko heriotzaraino.

Horregatik Jainkoak goratu **egin** zuen,
eta izen guztien gaineko izena **eman** zion. R̄.

Ebanjelioa (*Lk 22, 14 – 23, 56 edota, laburrago Lk 23, 1-49*)

Homiliarako argibideak

EGIA ETA BARKAMENA

Irakurgaiak

Erramu Igandearekin hasten da Aste Santua. Aste osoa da Jaunaren Nekaldia eta Piztuera ospatzen laguntzeko elizak eratu duen liturgi ibilbide harrigarria. Erramuen bedeinkapenean Jesus, herriak goraiapatua, Jerusalemen sartu zeneko kontakizuna entzun dugu. Bere garaiena ospatzen dute, baina ez zuten pentsatzen hain garaipen berezia izango zenik. Lehenengo, oinazea; gero piztuera. Orain, berriz, Lukasen ebanjelioko Nekaldiaren kontakizuna hots egin dugu. Nekaldi-kontakizunak izango dira, beharbada, Ebanjelioetako zatirik zaharrenak: kristau taldeetan banatu eta batzarretan irakurtzen zirenak. Jesusen heriotza eta piztuera dira gure salbamenaren gertakari nagusiak, Eukaristiaren muina, baita gure bizitzarena ere.

Mezua

Gaurko mezua Aste Santu osoko mezua da, Elizaren eta Kristo beraren mezu nagusia. Jesus Jainkoa nolakoa zen guri irakastera etorri zen mundura, Jainkoaren ontasunari eta Erreinuari guri hitz egitera. Juduek ez zuten ulertu zer esan nahi zuen. Ez zuten onartu. Eta gatazka hura tragedia bihurtu zen. Biraolari eta usurpatzaile moduan gurutziltzatu zuten. Jesusek, nekaldi eta heriotza izugarri hura onartuz jasotako misioa bere betera eraman zuen eta leialtasun osoz Jainkoak gizadiarekin zuen Ituna gauzatu zuen. Heriotzarainoko leialtasunak eta bere konfiantzak bideratu zuen Jainkoak bere indarrez heriotzatik piztea. Bere piztuerarekin aldi berri bat hasi zen, gizadi berri bat eta biziera berri horretara gonbidatu gaitu Jesusek, Espirituaren dohainez lagunduta. Itxaropen handi horretatik sortzen da eta indartzen bizi berria, kristauon bizitza santua: heriotzatik eta bekatutik askatuta gaitz guztirik

- Jesusen eskaintza izan dadila lagungarri ezjakintasunak, gogorik-
ezak, gaitakeriak edota tentaldi orok Jainkoagandik urrundu
dituenentzat. Egigun otoitz.
- Gurutzean bakardaderen tristura eta garratzasuna nozitu zituen
Jaunak izan dezala kupida gaixoeekin, atsekabetuekin eta
zapalduekin, eta gure bihotzak ere horiei begira jar ditzan.
Egigun otoitz.
- Lapur ona paradisuari hartu zuen Jaunak, eman diezagula guri
ere bihotz-berritzeko gogoia eta har gaitzala egun batean bere
bakezko erreinuan. Egigun otoitz.
- Garizumako bidean aurrera eginez bihotz-berrituak eta argituak
iris gaitezen gertu ditugun Pazko jaietara. Egigun otoitz. ✠.

Jainko ahalguztidun betierekoa, zeure Semea mundura bidali
zenuen, bere nekaldiaz bekatua eta heriotza suntsitu eta bere
piztueraz bizitza eta zoriontasuna guri eskuratzeko; entzun zeure
herri honen otoitzak, eta egizu goza ditzagula Jesu Kristoren
gurutze aintzatsuaren fruituak. Errege bizi baita gizaldi eta
gizaldietan.

Prefazioa

Erramu igandekoa, Meza-liburuan 219. or.

Jaunartze-ondorengo otoitza

**Zure misterio santuaz indarberriturik otoizka gaituzu, Jauna:
zure Semearen heriotzari esker,
sinesten dugun bizi betea itxarotea eman diguzun bezala,
emaguzu, haren piztueraz, bizi hori eskuratzea.
Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Bukaerako oharra

Bagoaz Jesusen eskutik. Aukera ugari izango dugu aste honetan Kristoren heriotza eta piztuera gertaberritzeko. Ahalegin berezia egin behar genuke guztiok larunbat santu gauean Kristoren Piztuera ospatzera biltzeko. Hori da, dudarik gabe, urteko elizkizun nagusia.

Herriaren gaineko otoitza eta bedeinkapena

Jauna zuekin. ℞. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitezte, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Begira, Jauna, zeure familia honi,
honengatik nahi izan baitzuen Jesu Kristo gure Jaunak
bere bizia gaizkileen eskuetan utzi
eta gurutzeko heriotza hartu.**

Errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan. ℞. Amen.

**Bedeinka zaitzate! Jainko ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak.** ℞. Amen.

Zoazte Jaunaren bakean. ℞. Eskerrak Jainkoari.

Edota:

Bedeinkapen Nagusia

Jauna zuekin. ℞. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitezte, Jaunaren bedeinkapena hartzeko.

(Eskuak herriaren gain zabalik bedeinkapena esango du:)

**Errukiaren Aitak maitasunaren ikasbidea eman dizue
bere Semearen nekaldian;**

**egin zaitzateJa Jaiakoaren eta gizakien zerbitzari
eta eman diezazuela
bere bedeinkapenaren dohain miragarria. R̄. Amen.**

**Kristoren heriotzak
betiko heriotzatik atera zaituztenez gero,
eman diezazuela betiko bizia ere. R̄. Amen.**

**Kristori maitasun-bidean jarraituz,
izan zaitezteJa haren lagun piztueran ere. R̄. Amen.**

**Bedeinka zaitzateJa Jaiako ahalguztidunak:
Aitak, eta Semeak, + eta Espiritu Santuak. R̄. Amen.**

CELEBRACIÓN COMUNITARIA DEL SACRAMENTO DE LA RECONCILIACIÓN

Monición de entrada

En la celebración de hoy queremos sentir, y celebrar el gozo de la misericordia de Dios, y nuestro compromiso de conversión personal y comunitaria. Jesucristo nos ayuda a superar nuestro pecado mediante un sincero arrepentimiento de nuestras faltas y actitudes negativas.

Alegrémonos, porque sabemos que Dios nos perdona y la comunidad eclesial nos acompaña en nuestra reconciliación con Dios y con los hermanos.

Comenzamos nuestra celebración cantando.

Canto

«La Alianza nueva» (CLN, n. 253);
o bien: «Sí, me levantaré» (CLN, n. 107).

Saludo y palabras del sacerdote que preside

En el nombre del Padre, y del Hijo, y del Espíritu Santo. *Rx*. Amén.

La gracia y el perdón de nuestro Señor Jesucristo estén con todos vosotros. *Rx*. Y con tu espíritu.

Nuestra vida es como un largo caminar por el desierto... En este caminar muchas veces sentimos sed, sed de perdón y de reconciliación. Sed de felicidad. Sed de Dios. Esta celebración es como un oasis en el desierto, porque en ella nos encontramos con el agua viva del perdón de Dios y de los hermanos. Bebamos y dejemos que la luz de Cristo ilumine nuestra oscuridad.

ADISKIDETZE SAKRAMENTUAREN ELKARTEKO OSPAKIZUNA

Hasierako oharpena

Gaurko ospakizun honetan, Jainkoaren errukiak ematen digun poza, baita pertsonalki eta elkarte bezala bihotz-berritzeak dakarren poza ere sumatu eta ospatu nahi dugu. Gure erruen eta jarrera ezkor guztien egiazko damuaren bidez, bekatua gainditzen laguntzen digu Jesu Kristok.

Poztu gaitezen, badakigu eta Jainkoak barkatu egiten gaituela eta eliz elkarteak lagundu egiten digula Jainkoarekin eta senideekin ari dugun bihotz-berritzean.

Hasi gaitezen kantari.

Kantua

«Dei egingo dit» (Sarrera kantuak 24. or);
edota: «Basamortuan zehar» (Gora Jainkoa 7, 62. or).

Batzarburuaren agurra eta hitzak

Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean. ✠. Amen.

Jesu Kristo gure Jaunaren grazia eta barkamena izan bedi zuekin. ✠.
Eta zure espirituarekin.

Gure bizitza basamortuan egindako ibilbidea bezalakoa da... Bide horretan sarri nabaritzen dugu egarria, barkamen eta adiskidetze egarria. Zorion egarria. Jainkoaren egarria. Ospakizun hau basamortuaren erdian aurkitzen dugun oasiaren modukoa da, bertan aurkitzen baitugu Jainkoaren eta senideen barkamenaren ur bizia. Edan dezagun eta utz dezagun Kristoren argiak argi dezala gure ilunaldia.

Oración

Oremos.

Todos guardan un momento de silencio.

Padre bueno, aquí estamos tus hijos necesitados de perdón. Muchas veces hemos experimentado la dureza de la vida. Pero muchas veces hemos tratado con dureza a los demás. Hoy, ponemos ante Ti todo lo que somos: nuestros deseos e ilusiones, nuestros éxitos y nuestros fracasos, nuestros pecados y nuestras virtudes. Todo, Señor, lo ponemos ante ti para que Tú lo purifiques y lo transformes en bendición. Por Jesucristo nuestro Señor. Amén.

Primera lectura

Ef 5, 8-14 [2ª lectura del IV. domingo de Cuaresma (A)]

Salmo responsorial

Sal 102, 1b-2. 3-4. 6-7. 8 y 11: «Gustad y ved» (CLN, n. 518).

Evangelio

Mt 5, 13-16 [Evangelio del 5º domingo del Tiempo Ordinario (A)]

Homilía / Examen de conciencia

La realidad es triste para muchos de nosotros. Tenemos más, pero no somos más. Perdemos el tiempo y la vida queriendo ir tan deprisa. Tenemos más números y letras en la cabeza, pero no sabemos las cosas de la vida. Cada día hay más gente en el mundo, pero nosotros tenemos menos amigos. Esta es la realidad.

En fin, que hemos ganado en cantidad, pero hemos retrocedido en calidad. El mundo camina entre la luz y la oscuridad. Pero en medio de tantas tinieblas nosotros, creemos en el triunfo de la

Otoitza

Egin dezagun otoitz.

Isilunea utzi, otoitzerako.

Aita on, hemen gaituzu barkamen beharra dugun zure seme-alabok. Askotan antzeman dugu bizitzaren gogortasuna. Baina beste batzuetan guk tratatu ditugu gogor besteak. Gaur, garen guztia zure aurrera ekarri nahi dugu: gure gogoak eta ametsak, gure arrakasta eta porrotak, gure bekatuak eta bertuteak. Dena ekarri dugu, Jauna, eta zure aurrean jartzen dugu garbi dezazun eta zure bedeinkapenez eraldatu. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. Amen.

Lehenengo irakurgaia

Ef 5, 8-14 [Garizumako IV. igandeko (A) 2. irakurgaia]

Erantzun-salmoa

Sal 102, 1b-2. 3-4. 6-7. 8 y 11: «Erruki hutsa » (Gora Jainkoa 2, 55. or).
edota: «Eskerrak eman, nire arima» (Gora Jainkoa 7, 160. or).

Ebanjelioa

Mt 5, 13-16 [Urtean Zehar 5. igandeko (A) ebanjelioa]

Homilia / Kontzientzia azterketa

Errealitatea gordin gertatzen zaio gutako askori. Gehiago dugu, baina ez gara gehiago. Denbora eta indarra galtzen dugu azkarrago joan nahirik. Zenbaki eta letra gehiago dugu buruan, baina ez dakigu gehiago bizitzaz. Gero eta jende gehiago dago munduan, baina lagun gutxiago dugu. Hori da errealitatea.

Garbi esanda, kantitaeen irabazi dugun adinean, atzera egin dugu kalitatean. Argiaren eta ilunaren tartean dabil mundua. Baina

luz; creemos en el triunfo del amor sobre el odio.

Ahora vamos a examinar nuestra conciencia, nuestras actitudes frente a la LUZ, con mayúsculas, que es el Señor. Iluminemos nuestro interior con la luz de la palabra de Dios. Nosotros, los cristianos, estamos llamados a ser sal y a ser luz en medio del mundo, a realzar los valores verdaderamente humanos, sabiendo que la fe sostiene la vida cuando otros valores nos fallan. Desde la fe, ponemos alegría allí donde hay tristeza, damos nuestra compañía allí donde hay soledad, nos olvidamos de nuestros propios intereses a favor del bien común.

Por eso nos preguntamos:

- Personalmente...

Afirmación: Dios quiere que tú seas feliz, que te cuides y que te quieras. Dios quiere que te valores, para poder valorar a los demás. Dios quiere que seas positivo contigo.

Para la reflexión: ¿Siento que con los años voy ganado en humanidad, o retrocediendo? ¿Vivo con esperanza en medio de las dificultades que la vida me va presentando? ¿Trasmito esperanza a mi alrededor o, más bien, lamentos y pesimismo? ¿Todo lo veo mal? ¿Soy pesimista? ¿Qué pecados me están destruyendo como persona?

- En relación con los demás...

Afirmación: Cristo es la luz del mundo y nos invita también a ser luz. Luz para ayudar a otros a salir de la oscuridad. Luz para iluminar con la verdad de Dios las mentiras de una sociedad que levanta ídolos. Luz para dar alegría y esperanza en medio de la tristeza y del temor.

hainbeste laino artean, argiaren garaipena sinesten dugu; maitasunak gorrotoa gaindituko duela sinesten dugu.

Kontzientzia azterketa egingo dugu orain; ARGIAREN aurrean, Jaunaren aurrean alegia, zein jarrera dugun ikusiz. Jar gaitezen Jainkoaren Hitzaren argitan. Kristau moduan, munduaren erdian argi eta gatz izatera deituak gara, benetan gizakiarentzat ongarri diren baloreak lehenetsiz, beste balioek indarrrik ez dutenean fedea bizitzari eusten diola jakinik. Fedea oinarri dugula, alaitasuna jartzen dugu tristura dagoen tokian, gure elkartasuna bakardadea dagoen lekuan eta ahaztu egiten gara geure interesez, denen ongia bilatuz.

Horregatik, geure buruari galdetzen diogu:

- Neure buruari dagokionaz...

Baieztapena: Jainkoak zu zoriontsu izatea nahi du, zeure burua zaintzea eta maitatzea. Zeure burua estimatuz besteak estimatzea nahi du Jainkoak. Zeurekiko baikorra izatea nahi du Jainkoak.

Hausnarketa: Urteen poderioz gizatasun gehiagoz jokutzen dut edo atzera egiten dut beti. Bizitzan suertatzen zaizkidan zailtasunen aurrean itxaropenez jokutzen al dut? Itxaropena zabaltzen al dut nire inguruan ala etsipena eta ezkortasuna nagusitzen dira nire bizitzan? Dena gaizki ikusten al dut? Ezkorra al naiz? Zein dira pertsona bezala suntsitzen nauten bekatuak?

- Besteekiko harremanari dagokionaz...

Baieztapena: Kristo da munduaren argia eta argi izatera gonbidatzen gaitu. Idoloak gurtzen dituen gizartearen gezurrak Jainkoaren egiarekin argi ditzagun. Tristeziaren eta beldurraren aurrean alitasuna eta itxaropena zabal ditzagun.

Para la reflexión: ¿Soy capaz de ceder en mis intereses por favorecer a los otros? ¿Soy orgulloso y prepotente, tratando de anular o sobresalir por encima de los demás? ¿Ando siempre obsesionado con mi imagen, o soy capaz de aceptarme como soy? ¿Acepto también a los demás como son? ¿Respeto a los otros en sus personas, sus ideas, en sus propiedades? ¿Me preocupo por alegrar la vida de los que me rodean o ando siempre quejándome y exigiendo? ¿Tengo verdadera preocupación por los que forman mi familia? ¿Soy cariñoso y detallista con mi esposa, marido, hijos...? ¿Doy buen ejemplo a los hijos, me preocupa el diálogo y la convivencia en el hogar?

- Como cristiano...

Afirmación: Ser cristiano es ser discípulo de Cristo. Es caminar por las huellas que Él marcó. Es seguir sus pasos, amar como él amó, ser capaz de perdonar. Ser luz para el que quiere ver. Ser cristiano es ser otro Cristo.

Para la reflexión: ¿Me tomo en serio mi vida de cristiano? ¿Acepto la misión que Jesús me ha encomendado? ¿Soy capaz de crear paz en mis relaciones? ¿Busco el bien de los demás o más bien busco solo mi comodidad? ¿Acudo con los hermanos a celebrar la eucaristía los domingos y otros días? ¿Cuento con Dios en mi vida? ¿Soy capaz de hablar de Dios y Jesucristo a los demás o me da vergüenza? ¿Soy una mujer, un hombre de oración? ¿Qué lugar ocupa Dios en la vida familiar? ¿Hago oración con los míos?

- En relación con la Iglesia y mi parroquia...

Afirmación: Hay muchos que dicen que creen en Cristo, pero no en la Iglesia. Pero no es posible creer en el fundador y no en su obra. La fe tiene una dimensión personal y comunitaria. Creemos y nos salvamos en comunidad, en Iglesia. La Iglesia es la gran familia de los que creemos en Jesucristo como salvador.

Hausnarketa: Gai al naiz nire interesak alhora utzi eta besteenak lehenesteko? Harroa eta handikia al naiz, besteak gutxietsiz eta denen gaintik jarriz? Neure irudiarekin arduratuta bizi al naiz edo gai naiz neure burua onartzeko? Onartzen al ditut besteak diren bezaala? Errespetatzen al ditut besteak, beraien ideiak, beraien gauzak? Arduratzen al naiz besteak pozteaz edo beti kexu eta eskatuz bizi naiz? Arduratzen al naiz egiaz nire familaz? Maitekor eta gertuko al naiz nire emazte, senar edo seme-alabekin? Ejenplu ona ematen al diet nire seme-alabei, arduratzen al naiz etxeko elkarrizketaz eta elkarbizitzaz?

- Nire kristau bizitzari dagokionaz...

Baieztapena: Kristau izatea Kristoren jarraitzaile izatea da. Bere urratsak jarraituz ibiltzea. Bere pausoak jarraitzea, berak bezala maitatzea, barkatzeko gai izatea. Ikusi nahi duenarentzat argi izatea. Kristau izatea beste Kristo bat izatea da.

Hausnarketa: Serio bizi al dut nire kristau izatea? Jesusek niri eman didan misioaz jabetzen al naiz? Nire harreman guztietan bakez bizitzen saiatzen al naiz? Besteen onak kezkatzen al nau edota neure erosotasunak bakarrik arduratzen naiz? Senideekin biltzen al naiz iganderoko eukaristian? Jainkoa nire bizitzaren alderdi garrantizua al da? Hitz egiten al diet besteei Jainkoaz eta Jesu Kristoz edo lotsatu egiten naiz? Otoitz egiten al dut? Zein toki du Jainkoak nire familia bizitzan? Otoitz egiten al dut etxekoekin?

- Elizarekiko eta nire parrokiarekiko harremanari dagokionaz...

Baieztapena: Asko dira Kristogan sinesten dutela esan arren, Elizarengan sinesten ez dutela diotenak. Baina ez da posible fundatzailearengan sinestea eta bere lana ez aitortzea. Fedeak berekin du dimentsio pertsonala baita elkartekoa ere. Elkartean, Elizaren baitan sinesten dugu eta salbatzen gara. Jesu Kristo salbatzaile aitortzen dugunon familia handia da Eliza.

Para la reflexión: ¿Coopero con las necesidades de la Iglesia? ¿Mi apoyo a Cáritas, Manos Unidas o asociaciones solidarias es constante o me conformo con dar una limosna de tarde en tarde? ¿Mis críticas a la Iglesia van acompañadas de cariño y respeto por lo que representa? ¿Participo asiduamente en los sacramentos? ¿Me preocupo por aumentar mi formación cristiana? ¿Leo la Biblia? ¿Participo en algún grupo de reflexión cristiana en la parroquia?

Rito de reconciliación

El sacerdote:

Recordando la bondad de Dios, nuestro Padre, confesemos nuestros pecados, para alcanzar su misericordia y perdón. Digamos juntos:

Todos juntos dicen: Yo confieso...

Ahora, como comunidad santa y pecadora, pedimos perdón. a cada petición respondemos:

Puede hacer las invocaciones un lector:

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

– Perdón Señor, porque muchas veces hemos olvidado que somos tus hijos y por olvidar que los demás son nuestros hermanos.

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

– Perdón Padre por adorar a los ídolos y por dejarnos vencer por la comodidad y el consumismo.

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

– Perdón Señor, por nuestra mediocridad, por nuestra falta de testimonio. Y porque no somos luz para los que buscan tu rostro.

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

Hausnarketa: Laguntzen al diot Elizari bere beharretan? Caritasi, Manos Unidas elkarteari edota beste elkarteei sarritan laguntzen diet, edo inoiz limosna bat emanda konformatzen naiz? Elizari egin diezazkiokedan kritikak maitasunez eta errespetuz eginak izaten al dira? Sarritan parte hartzen al dut sakramentuetan? Arduratzen al naiz nire kristau hezibideaz? Irakurtzen al dut Biblia? Parte hartzen al dut parrokiari hausnarketa edo otoitz talderen batean?

Adiskidetzearen ohikunea

Apaizak

Aitaren onginahia gogoratu, aitor ditzagun gure bekatuak, bere errukia eta barkamena irits dezagun. Esan dezagun elkarrekin:

Guztiek esango dute: Aitortzen diot...

Orain, elkarte santu eta bekatari garenez, eska dezagun barkamena, eskari bakoitzari erantzun diezaiozun: guzti hauek

℟: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

Irakurle batek egin ditzake eskariak:

– Barkatu, Jauna, askotan ahaztu egiten baitugu zure seme/alaba garela baita besteak senide ditugula ere.

℟: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

– Barkatu, Jauna, sasi-jainkoak gurtu eta erosotasunaren eta kontsumokeriaren morroi bihurtzen garelako.

℟: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

– Barkatu, Jauna, erdipurdiko jokatzeko dugulako, behar bezalako testigantza eman beharrean. Ez garelako argi-emaile zure bila dabilzanentzat.

℟: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

– Perdón, Señor por nuestra falta de caridad y nuestra insolidaridad sobre todo con los que más sufren.

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

– Perdón, Señor, por nuestra falta de esperanza, por nuestras tristezas y pesimismo.

R. Ten misericordia de nosotros, Señor (o bien: Kyrie eleison).

– Perdón, Señor, porque no amamos como tú nos amas.

Sigue el sacerdote:

Ahora, con las mismas palabras que Jesús nos enseñó, invoquemos a nuestro Padre para que perdone nuestros pecados:

Todos juntos dicen: Padre nuestro...

El sacerdote concluye diciendo:

Dios y Padre nuestro, que nos has predestinado a ser hijos tuyos para que fuésemos santos en tu presencia y viviésemos con gozo en tu casa, recíbenos y consérvanos en tu amor, para que vivamos con alegría y caridad en tu santa Iglesia. Por Jesucristo, nuestro Señor. *R. Amén.*

Confesión y absolución individual

Ahora se hacen las confesiones individuales.

Acción de gracias por la misericordia de Dios

Una vez concluidas las confesiones, el sacerdote que preside la celebración, teniendo junto a sí a los otros sacerdotes, invita a la acción de gracias y a la práctica de las buenas obras, con las que se manifiesta la gracia de la penitencia, tanto en la vida de cada uno como en la de la comunidad.

– Barkatu, Jauna, maitasun faltagatik, baita gehien sufritzen dutenekin elkartasun gutxi adierazi izanagatik ere.

℟̣: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

– Barkatu, Jauna, gure itxaropen falta, gure tristura eta ezkortasunak.

℟̣: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

– Barkatu, Jauna, Zuk maite gaituzun bezala ez maitatzeagatik.

℟̣: Jauna, izan gutaz erruki (edota: Kyrie eleison.)

Apaizak jarraituko du:

Orain, Jesusek erautsi zigun hitzak erabiliz, eska diezaiogun gure Aitari barka ditzala gure bekatuak:

Guztiek: Gure Aita...

Apaizak jarraituko du:

Gure Jainko eta gure Aita, zure seme-alaba izateko aukeratu gintuzun, zure aurrean santu izan gintezun eta zure etxean pozik bizi; onar gaitzazu eta gorde zure maitasunean, pozez eta maitasunez bizi gaitzen zure Eliza Santuan. Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez. ℟̣. Amen.

Banakako aitortza eta barkamena

Banakako aitortzak egingo dira une honetan.

Jainkoaren errukiarengatik eskerrak ematea

Aitortzak bukatuta, batzarburuak beste apaizak ere ondoan dituela, eskerrak emateko eta egintza egokiren bat egiteko deia luzatuko du, penitentziaren graziaren adierazgarri izango da hori bai norberaren bizitzarako bai elkarteko bizitzarako ere.

El sacerdote que preside termina con estas palabras:

El perdón supremo de Jesús ofrecido a quien lo ha crucificado nos muestra hasta dónde puede llegar la misericordia de Dios, la misma que acabamos de experimentar en el sacramento de la reconciliación. María atestigua que la misericordia del Hijo de Dios no conoce límites y alcanza a todos sin excluir a ninguno. Dirijamos a ella nuestro canto, para que nos haga dignos de contemplar el rostro de la misericordia, su Hijo Jesús.

Todos juntos cantan «Santa María del Amén» (CLN, n. 312).

Rito de conclusión

El Señor esté con vosotros.

℟. Y con tu espíritu.

Inclinaos para recibir la bendición.

El Padre nos bendiga, pues nos llamó a ser sus hijos.

℟. Amén.

El Espíritu Santo nos fortalezca, pues hizo de nosotros su templo.

℟. Amén.

Y que os bendiga Dios todopoderoso, Padre, Hijo + y Espíritu Santo.

℟. Amén.

El Señor ha perdonado vuestros pecados. Podéis ir en paz.

℟. Demos gracias a Dios.

Hitz hauekin bukatuko du:

Gurutziltzatu zutenekin Jesusek izan zuen barkamen handiak agertzen digu noraino iristen den Jainkoaren errukia, guk geuk oraintxe adiskidetze sakramentuan gozatu duguna. Andre Mariak adierazten digu Jainkoaren Semearen errukiak ez duela mugarik eta inor baztertu gabe guztiongana iristen dela. Amari kantatuko diogu orain, errukiaren aurpegia den Jesus Jauna ikusteko gai egin gaitzan eskatuz.

Denek kantatuko dute «Egizu, zuk, Maria... Bekatariok ama».

Bukaerako ohikunea

Jauna zuekin.

℟. Eta zure espirituarekin.

Makur zaitetzte, Jainkoaren bedeinkapena hartzeko.

Bedeinka gaitzala bere seme-alaba egin gintuen Aitak.

℟. Amen.

Indar gaitzala Espiritu Santuak, bere bizitoki egin gintuenak.

℟. Amen.

Eta bedeinka zaitzabela Jainko ahalguztidunak, Aitak eta Semeak + eta Espiritu Santuak.

℟. Amen.

Barkatuak daude zuen bekatuak. Zoazte Jaunaren bakean.

℟. Eskerrak Jainkoari.

Apirilaren 14an
JAUNAREN AFARIKO OSTEGUN SANTUA

Agurra

Jaungoiko gure Aitaren eta Jesu Kristo gure Jaunaren grazia eta bakea zuekin.

Sarrerako oharpena

Jesusen Azken Afaria, Bere bizitzaren ondorio da: bizitzan egindako zerbitzua eta eskaintza bildu zitueneko eguna. Gurutzean egingo zuena ezaugarri bidez –ogiaren eta ardoaren bidez– agerian jarri zituen. Piztueraren bidez gertatuko zena aurreratu zuen.

Arratsalde honetan, gu, Jesusen ikasle eta jarraitzaileok, berak buru den mahaiaren inguruan biltzen gara Apostoluak gau hartan bezala. Han egin eta esan zuena, Jesusek berak, hemen esan eta egingo du, gure artean, egia eta maitasun berberaz.

Poztu gaitezen Gurutzeko eskaintzaz, Gurutzetik datorkigu osasuna, Gurutzetik gure piztuera eta bizia, Gurutzetik salbamena eta askatasuna.

Damu-otoitza

Senideok: aitor ditzagun gure bekatuak, misterio santuak ospatzeko gai izan gaitezen.

—Jesus Jauna, zurekin parte izan zezaten ikasleei oinak garbitu zenizkiena: erruki, Jauna.

—Jesus Jauna, betiko bizi gaitezen zerutik jaitsitako biziaren **ogia** zarena: Kristo, erruki.

—Jesus Jauna, zure odolaz itun berri eta betikoa **eratu** duzuna: Erruki, Jauna.

Erruki dakigula Jainko guztiz ahaltsua, eta, gure bekatuak barkaturik, eraman gaitzala betiko bizira.

Aintza (*bitartean jo daitezke kanpaiak eta txilinak*)

Otoitza

**Oi Jainko, zure Seme bakarrak
bere burua heriotzara eman aurretik
betiko Itunaren sakrifizio berria utzi zion Elizari;
haren maitasun-agiri den Afari santua ospatzera
bildu gaituzu arratsalde honetan;
egizu, misterio handi hau ospatzeak
bete gaitzala maitasunez eta bizi berriz.
Zure Seme Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez,
Zurekin eta Espiritu Santuarekin batean
Jainko eta errege bizi baita gizaldi eta gizaldietan.**

Hitzaren liturgiari oharpena

Gaurko Meza honetan, oso garbi ikusten dugu Meza guztietan gertatzen dena: entzuten dugun Hitzza bete egiten dela ospakizunean bertan, gudan. Gaur herri askatua gu gara, gaur Kristok guretzat ematen du Bere burua, gaur Kristo gure zerbitzari egiten da guk ere gure burua eskaintzen eta guztien zerbitzari izaten ikas dezagun.

Lehenengo irakurgaia (*Jr 12, 1-8. 11-14*)

Irteera liburutik

Egun haietan, honela mintzatu zitzaien Jauna Moisesi eta Aaroni Egipton: «Hilabete hau izango duzue hilabete nagusia, urte guztiko lehenengoa. Esaiozue israeldarren elkarte osoari: "Hil honen hamarrean, bakoitzak abere xehe bat hartuko du, familia eta etxe

bakoitzeko bana. Abere osoa jateko familia aski ez bada, aldameneko bizilagunekin elkartuko da, bakoitzak jan dezakeenaren arabera zenbat lagun behar den kontuan harturik. Aberea akatsik gabea izango da, arra, urtekoa, arkume nahiz antxume. Hilaren hamalaua arte gordeko duzue, eta egun horretan, ilunabarrean, israeldar elkarteko guztiek hilko dute. Gero, odola hartu eta jango duzuen etxeko atearen bi zutoinak eta ateburua odoleztatuko dituzue. Gau horretan, sutan errea jango duzue haragia, legamiagabeko ogiz eta belar mingotsez lagundurik.

Honela jango duzue: gerria loturik, oinetakoak jantzirik eta makila eskuan, abiatzeko prest; presaka jango duzue, Jaunaren Pazkoa baita, hau da, Jaunaren igarotzea. Gau horretan Egipto osoan zehar igaroko naiz, eta hil egingo ditut Egiptoko lehen-ume guztiak, bai gizakienak eta bai abereenak, eta neure epaia emango diet Egiptoko jainkoei. Ala Ni Jauna! Odola izango duzue ezaugarri zuek zaudeten etxeetan. Odola ikustean, aurrera igaroko naiz; horrela, Nik egiptoarrak jotzean, izurriak ez zaituzte suntsituko.

Egun hau gogoangarri izango duzue eta jai nagusiz ospatuko duzue Jaunaren ohoretan. Jai honen ospakizuna betiko lege izango duzue belaunez belauri».

Erantzun-salmoa (Sal 116 [115], 12-13. 15 eta 16bc. 17-18

- Ⲱ. Nola ordainduko diot **Jaunari** egin didan on **guztia**?
Salbamen-edontzia dut al**txatuko** eta Jaunaren izenari dei **egingo**. Ⲡ.
- Ⲱ. Mingarri zaio **Jaunari** bere fededunen her**riotza**.
Zure zerbitzari ezereza **naiz**, Jauna, askatu dituzu nire **kateak**. Ⲡ.
- Ⲱ. Gorespen-oparia dizut es**kainiko** eta Jaunaren izenari dei **egingo**.
Beteko dizkiot Jaunari **promesak**, herri guztiaren **aurrean**. Ⲡ.

Bigarren irakurgaia (1 Ko 11, 23-26)

San Paulo Apostoluak Korintoarrei egindako lehenengo gutunetik

Senideok: Jaunagandik hartu nuen nik, neure aldetik zuei eman dizuedan hau: Jesus Jaunak, saldu zuten gauean, ogia hartu eta, esker onezko otoitza eginez, zatitu zuela eta esan: «Hau nire Gorputza da, zuentzat emana. Egizue hau nire oroigarri».

Afalondoan gauza bera egin zuen kalizarekin, esanez: «Kaliza hau itun berria da, nire Odolaz sinatua; egizue hau, edaten duzuen bakoitzean, nire oroigarri».

Beraz, ogi honetatik jaten eta kaliza honetatik edaten duzuen bakoitzean, Jaunaren heriotza iragartzen duzue, hura etorri arte. Era berean, kalizarekin ere afal ondoan, hitz hauek esanez: «Kaliza hau itun berria da nire odoletan; egizue hau, edaten duzuen bakoitzean, nire oroigarri».

bakoitzari adierazi digun maitasunaren gailurra eta agerpen bikaina. Aita Jainkoak Semea eman digu, Semeak, esaneko izanez bere bizia eskaintzen du heriotza aurreratuz, Espiritu Santuak bildu egiten gaitu eta Kristoren maitasunean elkartzen. Sakramentua eratzean, Aitari dion maitasunaren emaitza ematen digu Jesusek, betiko biziaren aurrerapen moduan. Honela betetzen da Jainkoak gurekin egina duen maitasun-Ituna, honela gainditzen dira bekatua eta batasun falta, honela elkartzen gaitu Espirituaren dohainak Aitarekin eta hasten gara munduan Jainkoaren Erreinua eratzten, maitasunaren, batasunaren eta senide izatearen Erreinua, elkar maitatuz eta zerbitzatuz. Hori guztia giltzarriaren gainean gertatzen da: Kristo da giltzarria, aldarea, oparia, janaria.

Bizitzarako iradokizunak

Graziaz betetako eguna da gaurkoa. Otoitzean igarotzeko eguna. Gaurko Meza honek kontenplaziora eta esker onera garamatza. Pentsa dezagun afaltokian gaudela, Mariarekin, ikasleekin. Jesusek bere nekaldia eta heriotza eskaintzen digu. Aitari eta munduari dion maitasuna agertzen digu, bere maitasun osoa gure bihotzera isuri du. Maitasun horrek bete gaitzan uztea da komunioa, Jesusekin eta senideekin bat egitea. «Egizue hau nire oroigarri». Eukaristia honek lagun diezagula Erreinuaren bizimodua geureganatzen: zerbitzuan bizitzen. Eguneru ospatzen du elizak Ostegun Santuko misterio harrigarri hau. Eguneru ospatzen dugu Jainkoak maite gaituela eta Kristoren eskaintzan berreskuratu egin gaituela, bereganatu gaituela. Biziaren iturria den Jainko horrekin elkartu gaitzen. Utz diezaiogun bere maitasunez bete gaitzan.

Jainkoaren herriaren otoitza

Senideok: dei egiogun Kristori, Jainkoaren Gantzutuari, bere eskuetan utzi baitu Aitak guztia, eta eska diezaiogun entzun ditzala gure otoitzak:

Jaunartze-ondorengo otoitza

Jaunartzea bukatutakoan, aldare gainean utziko da kopoia, hurrengo egunean jaunartzeko ogi sagaratuarekin. Apaizak, jarlekuan zutik, jaunartze ondorengo otoitza esango du.

**Jainko ahalguztiduna,
gaur ospatu dugun zure Semearen Afarian
indarberritu gaituzu;
egizu, betiereko mahaian ere ase gaitzezela.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Sakramentu Santua toki berezira aldatzerakoan

Orain Kristoren Gorputza gordeko dugu, biharko elizkizunean jaunartzeko. Jaunak Eukaristian eman digun dohain paregabea gozatzeko aukera ematen zaigu arrats honetan. Gurtu dezagun fedez Eukaristiaren misterioa. Bihar, (*ordua zehaztu*) bilduko gara Jaunaren Nekaldiaren eta Heriotzaren ospakizuna egiteko.

Apirilaren 5ean
JAUNAREN NEKALDIKO OSTIRAL SANTUA

Sarrerako oharpena

Ostiral Santu arratsalde honetan, isilean eta otoitzean bilduak gaude, baina ez gara etorri hildako baten hilobi aurrean isilik egotera, Jesu Kristo bizi dela sinesten baitugu. Ez gara etorri saldua, torturatua eta gurutzean josia izan den gizon baten hiletak jotzera, gurutzea garaipen-ikurra baita. Ez gara bildu antzinako istorio batzuk entzutera, Kristoren nekaldia egiazkoa baita.

Kristau elkarteak Kristoren heriotza kontatzen digun Jainkoaren Hitza entzutera bildu da, Gurutze salbagarria gurtzera eta bere burua eskaini eta batasunean biltzen gaituenaren Gorputza partekatuz. Otoitz sendoa egin nahi dugu, uste onez eta itzaropenez betea. Bai baitakigu Kristoren heriotza eta piztueratik datorrela gizakion salbamena ere. Isilik eta begirune osoz hasten gara.

Apaiza eta diakonoa –diakonorik bada–, Mezarako bezala gorritz jantzita, aldarera doaz isiltasunean, eta, aldarea agurtu ondoren, ahuspez etzango dira edota, egokiago iritzi gero, belaunikatu; eta une batean isilik otoitz egingo dute. Gainerako guztiak belaunikatu egingo dira.

Gero apaiza, bere laguntzaileekin, jarlekura joango da. Han, zutik dagoen herriari begira eta eskuak bildurik dituela, ondorengo otoitzetako bat esango du, Egin dezagun otoitz deia egin gabe.

Otoitza

**Jauna, Jesu Kristo zure Semeak,
bere odola gugatik isuriz sortu zuen pazko-misterioa;
izan gogoan zeure bihotz ona eta agertu zeure errukia;
egitazu santu zeure seme-alabak eta zaindu beti.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Edota:

**Oi Jainko,
 Kristo zure Seme eta gure Jaunaren nekaldiaz ezereztu zenuen
 lehenengo bekatuak gizon-emakume guztiengana
 zabaldutako heriotza;
 egin gaitzazu zeure Semearen antzeko,
 gure izate mugatuak beharturik
 gizaki lurtarraren irudia daramagunok
 zure grazia santutzaileari esker
 gizaki zerutarraren irudia ere eraman dezagun.
 Errege bizi bait da gizaldi eta gizaldietan.**

I. HITZAREN LITURGIA

Hitzaren liturgiari oharpena

Hitzaren liturgia da elizkizun honen lehenengo zatia. Jaunaren Nekaldiaren kontakizuna izango da irakurgai nagusia eta Nekaldia ulertzen lagunduko digute aurreko irakurgaiek. Jaunak “bere gain hartu zituen askoren bekatuak” eta “haren esaneko egin direnentzat betiko salbamenaren iturri egin da”.

Lehenengo irakurgaia (*Is 52, 13–53, 12*)

Isaias profetaren liburutik

Hara, nire zerbitzariak arrakasta lortuko du;
 goratua, gorengo mailara jaso izango da.
 Asko eta asko ikaratu ziren hartaz,
 hain baitzuen giza itxura ere galdua
 eta gizakia zenik ere ez baitzirudien;
 era berean, herri asko harrituko dira,
 erregeak haren aurrean mutu geldituko,

inoiz kontatu ez zitzaiena ikusiko baitute,
inoiz entzun ez zutena adituko.
Nork sinetsi du gure mezua?
Nori agertu zaio Jaunaren ahalmena?

Sustraiak lur lehorrean dituen kimua bezala
hazi zen Jaunaren zerbitzaria haren aurrean;
ez zuen duintasunik, ez edertasunik,
ez gure begientzat itxura erakargaririk;
mespretxatua eta jendeak baztertua,
oinaze-gizona, sufritzen ikasia;
ez ikusiarena egiten zaiona bezala,
mespretxatu egin genuen eta aintzakotzat hartu ez.

Baina gure gaitzak bere gain hartu zituen hark
eta gure oinazeak eraman.
Guk, berriz, zigortuzat geneukan,
Jainkoak zauritu eta atsekabetuztat.
Gure bekatuengatik zulatu zuten,
gure erruengatik zanpatu.
Haren gainera erori zen guretzat salbagarri den zigorra:
haren zauriek sendatu gaituzte.

Ardiak bezala genbiltzan galdurik, bakoitza bere bidetik,
eta Jaunak haren gainera bota zuen gu guztion errua.
Gaizki erabili zuten,
baina hura apaldu egin zen, ahorik zabaldu gabe.
Hiltzera daramaten bildotsak bezala,
ile-moztaileen aurrean isilik dagoen ardiak bezala,
ez zuen ahorik zabaldu.

Gogorki eta zuzengabe eraman zuten;
baina haren zoria nori axola?

Bizidunen lurretik erauzi zuten,
nire herriaren bekatuagatik jota.
Gaiztoen artean lur eman zioten,
gaizkileekin batera hilobiratu,
nahiz eta hark bidegabekeriarik ez egin
eta haren ahoan maltzurkeriarik ez izan.

Jaunak oinazez josi nahi izan zuen.
Bekatuak ordainetan bizia eman zuelarik,
izango ditu ondorengoak eta bizitza luzea,
eta haren bitartez Jaunaren nahia burutuko da.
Hainbat neke jasan ondoren,
argia ikusiko du eta ase izango da.
Ikasi duenaren bidez,
nire zerbitzari zuzenak asko egingo ditu zuzen,
haien gaiztakeriak bere gain hartu baitzituen.

Horregatik, jendetza ugaria emango diot ordainetan,
gizataldeak izango ditu garaipen-sari,
bere burua heriotzara eman zuelako
eta bekatarien kidetzat hartu zutelako.
Denen bekatuak bere gain hartu zituen
eta bekatarien alde erregutu zuen.

Erantzun-salmoa (Sal 31 [30], 2 eta 6. 12-13. 15-16. 17 eta 25)

Zu - re esku-e - tan dut bi - zi - a, as - ka na - za -
zu, Jaun haun - di - a.

- ✠ Zugan babesten naiz, Jauna, ‘
 ez nadila behin ere lotsagarri gerta;
 atera nazazu onik, zuzena **baitzara**.
 Zure eskuetan uzten dut neure **bizia**;
 aska nazazu, Jauna, Jainko **leiala**. ✠.
- ✠ Iseka-bide bihurtu naiz **etsai**entzat, ‘
 are gehiago auzo**ko**entzat;
 izua sortzen diet ezagunei; ‘
 ni kalean ikusi eta alde egiten **didate**.
 Ahaztua naute erabat, hildakoa **bezala**,
 baztertua, alferreko tresna **bezala**. ✠.
- ✠ Baina nik, Jauna, Zugan dut kon**fi**antza;
 hau diot: «Zu **nire** Jainko».
- Zure eskuan dut neure **zoria**,
 libra nazazu etsai eta pertsegitzaileen **eskutik**. ✠.
- ✠ Erakutsi aurpegi argia zerbitzari honi,
 salba nazazu zeure maita**sun**az.
 Eutsi gogor, **izan** bihotz,
 Jaunagan itxaroten duzuen **guztiok!** ✠.

Bigarren irakurgaia (*Heb 4, 14-16; 5, 7-9*)

Hebrearrei egindako gutunetik

Senideok: Gure apaiz nagusi handia, Jesus, Jainkoaren Semea, zeruetan sartua dugunez gero, euts diezaiozun aitortzen dugun sinesmenari; izan ere, gure apaiz nagusia ez da gure ahuleriaz erruki ez daitekeen norbait, hura ere, gu bezala, gauza guztietan

probatua izan baita, bekatuan izan ezik. Hurbil gaitezen, bada, konfiantza osoz Jainkoaren graziaren tronura, errukia iritsi eta premialdian laguntza izan dezagun.

Kristok, bere giza bizitzaldian, deiadar handiz eta negarrez egin zion otoitz eta erregu heriotzatik libra zezakeen Jainkoari, eta, Kristok begirune izan ziolako, entzun egin zion Jainkoak. Eta Semea izanik ere, oinazearen oinazez ikasi zuen obeditzen; horrela, bere betera iritsirik, betiko salbamenaren iturri bilakatu zen obeditzen dioten guztientzat.

Ebanjelio-aurreko gorapena (Ik. *Flp* 2, 8-9)

Je - su-kris- to gu - ri min-tza, ar - gi gu-re bi-ho - tza

- ∇. Kristo gugatik menpeko egin zen heriotzaraino, 'gurutzeko heriotzaraino.
Horregatik Jainkoak goratu egin zuen,
eta izen guztien gaineko izena eman zion. ⚡.

Ebanjelioa (*Jn* 18, 1 – 19, 42)

Homiliarako argibideak

Egiaren aitorlea

Gugatik eman zuen Jesusek bere burua.

Entzun berri dugun Jesusen eta Pilatoren elkarrizketa hori... beti gertatzen da kuriooa. Errege zara beraz? galdetzen dio Pilatok. Eta erantzuten dio Jesusek: Errege naiz, horretarako jaioa naiz eta

horretarako etorria mundura. Egiari aitormen egiteko. Egiarena denak entzuten du nire hitza. Eta Pilatok galdetzen dio: Zer da egia?

Ebanjelio zati honetan, Jesusen erantzun zehatzik gabe geratzen gara. Ez dio Pilatori erantzuten. Baina zer da egia, galdera horri, Jesusek askotan erantzun izan dio. Hobeto esan da.. bere bizitzarekin erantzun izan dio: Ni naiz egia, bidea eta bizia...

Egiari aitormen egitera etorria dela esan du Jesusek. Justizia egin nahi die historiako biktima guztiei. Jesusek gizaldi guztietan sufritu duten gizon eta emakume guztiei justizia egin nahi die. Jesus azkenekoen alde ateratzen da. Jesusek ez die bizkar ematen txikiei eta zapalduiei. Jesusek historiako azkenekoak, lehenengo bihurtuko ditu. Horien egiari aitormen egin nahi die. Eta gurutzetik bizia berreskuratzen duenean hori erakutsiko digu.

Bi historia paralelo agertzen dira gaurko Nekaldiaren kontakizunean. Jesus traizionatu duten bi lehenengo: Judas eta Pedro. Biek saldu dute Jesus. Batek 30 txanponetan. Besteak hiru aldiz ukatu duenean, bere burua gordetzearren. Gurutzean, bi gizon Jesusen albo banatan. Batek iseka egiten dio Jesusi; besteak bere erreinura, paradisura eramanez dezala erregutzen.

Zer gertatzen da Pedoren eta Judasen artean edota bi lapurren artean? Zer alde dago egoera berdintsuan egonik hain desberdin erantzuteko? Jesusi begiratu diotelako. Jesusi begietara begiratzeko kemena izan dutelako Pedro eta lapur onak, bekatari izanagatik ere. Eta begirada horretan errukia eta barkamena aurkitu dutelako.

Ez dezagula inoiz beldurrik izan Jesusi begiratzeko. Handia izanik ere gure bekatua; handiak izanik ere gainean daramatzagun kargak. Begiratu Jesusi! Eta hartu gurutzetik ematen digun bizia, arnasa, bizimodu berria, Pazkoaren egun handian jasoko dugun Espiritua.

Espiritu horren baitan nahi dugu bekaturako hil eta bizi berrira piztu. Espiritu horren baitan nahi dugu gure bizi osoa Jesusek lehenengo bihurtzen dituen azkenekoen zerbitzura jarri.

Jainkoaren herriaren otoitza

Une garrantzitsua da Jainkoaren herriaren otoitzarena. Merezi du lasai egitea, adibidez: diakonoak edo ohargileak asmoa jartzen du, isilune bat egiten da (batzarrak "Kyrie, eleison" abes dezake), apaizak otoitza eta batzarrak "amen".

Ky-ri- e, Ky-ri- e, e - lei-son! Ky-ri- e, Ky -ri- e, e - lei - son!

I. Eliza santuaren alde

Senideok, egin dezagun otoitz Jainkoaren Eliza santuaren alde: gure Jaun eta Jainkoak bakea, batasuna eta la-guntza eman diezaiola mundu zabalean; guri, berriz, bizimodu baketsua, Jainko Aita ahalguztiduna goresteko. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
 Kristogan herrialde guztiei agertu diezu zeure aintza;
 zaindu ezazu zeure maitasunaren egintza,
 mundu guztian zabaldurik dagoen zure Elizak
 sinesmenean sendo iraun dezan eta zure izena aitortu.
 Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

II. Aita Santuaren alde

Egin dezagun otoitz Frantzisko gure Aita Santuaren alde: gotzain-mailara deitu duen Jainkoak sendo gorde dezala bere Eliza santuaren onerako, Jainkoaren herri santua zuzen dezan. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
Zuk eratzen dituzu diren guztiak zeure jakinduriaz;
entzun bihotz onez gure otoitzak
eta gorde ezazu maitasunez
guretzat aukeratu duzun Aita Santua,
Zuk gidatzen duzun kristau-herriak,
artzain honen ardurapean,
aurrera egin dezan sinesmenean.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

III. Eliz zerbitzarien eta maila guztietako kristauen alde

Egin dezagun otoitz Frantzisko gure Gotzain Administratzailearen alde, eta Elizako gotzain, presbitero eta diakono guztien alde, baita kristau-herri osoaren alde ere. *(Isilunea/kantua)*

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
zeure Espirituaz santu egiten duzu
eta gidatzen Elizaren gorputz osoa;
entzun eliz zerbitzari guztien alde egiten dizkizugun otoitzak,
zure graziari esker, bakoitza bere eginkizunean
zure zerbitzari zintzo izan dadin.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

IV. Kristaugaien alde

Egin dezagun otoitz [gure] kristaugaien alde: Jainko gure Jaunak hauen gogo-bihotzak ireki eta bere errukiaren atea zabal diezaien, hauek ere, Bataioko uraren bidez be-katu guztien barkamena harturik, Jesu Kristo gure Jaunaren gorputzeko atal izan daitezen. *(Isilunea/kantua)*

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
zeure Eliza seme-alaba berriz ugaritzen diharduzu beti;
sendo ezazu [gure] kristaugaien sinesmena eta jakinduria,
Bataio-iturriko jaiotza berriaz,
zure seme-alaba ordekoen artean sar daitezten.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

V. Kristauen batasunaren alde

Egin dezagun otoitz, Kristogan sinesten duten senide guztien alde: egiari jarrai diezaioten beren bizitzan eta gure Jaun eta Jainkoak bere Eliza bakarrean bildu eta zaindu ditzan. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
zure seme-alaba sakabanatuak biltzen dituzu,
eta bildutakoak zaintzen;
begira bihotz onez zeure Semearen artaldeko ardiei,
Bataio berak santu egin dituenak
egiazko sinesmenak bat egin ditzan
eta maitasun-lokarriak elkartu.
bat egin ditzan zure Eliza bakarrean.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

VI. Juduen alde

Egin dezagun otoitz juduen alde ere, Jainko gure Jaunak profeten bidez lehenengo hitz egin zion herriaren alde: haren izen santuarekiko maitasunean aurrera egin dezaten beti eta harekiko ituna zintzo gorde dezaten. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
Abrahami eta haren ondorengoei egin zenizkien zeure agintzariak;
entzun errukiz zeure Elizaren eskariak,
lehenengo aukeratu zenuen herria erospen osora irits dadin.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

VII. Kristorengan sinesten ez dutenen alde

Egin dezagun otoitz Kristogan sinesten ez dutenen alde: Espiritu Santuaren argiaz beterik, hauek ere salbamen-bidean sar daitezten.
(*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
emaiezu Kristorengan sinesten ez dutenei,
zure aurrean bihotz leialez eta zintzo biziz,
egia osoa ezagutzera iristea;
guri, berriz, emaguzu elkar hobeto maitatzea,
eta Zu sakonago ezagutzen ahalegintzea,
zure maitasunaren aitorle hobeak izan gaitezen munduan.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

VIII. Jainkoarengan sinesten ez dutenen alde

Egin dezagun otoitz Jainkoa ezagutzen ez dutenen alde: beren kontzientziari zintzo jarraituz Jainkoagana hel daitezten.
(*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
Zuk egin dituzu gizon-emakume guztiak,
beti zeure bila ibil daitezten
eta, Zu aurkiturik, Zugan atsedean izan dezaten;
egizu, mundu honetako neke eta estualdietan
denek ikus ditzatela zure bihotz onaren ezaugarriak
eta zure sinestedunen testigantza,
horrela pozik aitor dezaten
Zu zarela egiazko Jainko bakarra eta guztion Aita.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

IX. Herri agintarien alde

Egin dezagun otoitz herri guztietako agintarien alde: gure Jaun eta Jainkoak horien gogo-bihotzak bere nahiaren arabera gida ditzan, denen bakerako eta askatasunerako. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
zeure eskuetan dituzu
gizon-emakumeen bihotzak eta herrien eskubideak;
begira begi onez herrietako agintariei,
zure laguntzaz mundu guztian izan daitezen
herrien aurrerapena, bake iraunkorra eta erlijio-askatasuna.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

IX-b. Izurrite-garaian sufritzen dutenen alde (nahi bada egitekoa)

Egin dezagun otoitz egun pandemiaren ondorioak nozitzen dituztenen alde: Jainko Aitak eman diezaiela osasuna gaixoei, kemena osasun-langileei, kontsolamendua familiei eta salbamena hildako biktima guztiei. (*Isilunea/kantua*)

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
gaixorik daudenen babesle bakarra,
begira errukiz izurrite hau sufritzen ari diren
zure seme-alaba atsekabetuei;
arindu gaixoen neke-minak,
sendotu hauek zaintzen ari direnak,
onartu zeure bakean hildakoak
eta, larrialdi honek dirauen bitartean,
egizu, denek aurki dezatela lasaibidea zure errukian.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

X. Atsekabetuen alde

Senideok, egin diezaiogun otoitz Jainko Aita ahalguztidunari: garbi dezala mundua oker guztietatik, uxa ditzala gaitzak, eman diezaiela ogia gose direnei, aska ditzala espetxeratuak, hautsi kateak, zaindu bidaiariak, etxeratu bidez dabilzanak, sendatu gaixoak eta salba ditzala hilzorian daudenak. (*Isilunea/kantua*)

**Isilunea otoitzerako. Gero, apaizak:
Jainko ahalguztidun betierekoa,
atsekabetuen poza eta nekatuen indarra,
irits bitez Zugana
edozein estualditan Zuri deiez daudenen eskariak,
beren premietan zure errukiaren laguntza lortu izanaz
poztu daitezten.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

II. GURUTZEA GURTZEA***Gurutzea agertu aurretik oharpena***

Gurutzea dugu ospakizunaren erdigunea. Berarengana zuzentzen ditugu gure begiak eta gure bihotzak. Orain, Jesusen gurutzea, Jesus bera gurutziltzatua gurtu behar dugu. Horretarako agertuko dute denon aurrean. Isiltasun eta begirunez, onar dezagun.

Gurutze santua gurtzea

Gurutzea ohi den eran agertu ondoren, bizi dugun egoera dela eta batzar-buruak bakarrik emango dio musu. Gainontzekoek, dauden tokian nahiz gurutzearen aurrean belaunikatuz nahiz makurtuz egingo dute gurtza.

III. JAUNARTZE SANTUA

Aldareko oihala jarriko da, eta gainean gorputz oihalak eta Meza Liburua. Ondoren, diakonoak, edota diakonorik ez balitz apaizak berak, gure Jauna ekarriko du gordeta dagoen sagrariotik aldarera, bide laburrenetik; beste guztiak zutik eta isilik egongo dira. Laguntzaile bik lagunduko diote Jaunari argizari piztuekin, eta argiak aldare inguruan edota gainean uzten dituzte.

Ondoren, Jaunartzeko ohikunea hasiko da aitagurearekin.

Diru-bilketari oharpena (Jaunartzea bukatzean)

Egun honetan (derrigorrezkoa ez bada ere) lur santuetarako diru-bilketa egitea ohitura da. Noiz egin asmatzea beste kontu bat. Aurten, Jaunartze-ondoren egitea proposatzen dugu. Oharpen hau egin daiteke:

Ohitura zaharra da Elizan, gaurko egunez diru-bilketa berezia egiteko. Eliza guztietan lehenengoa den Jerusalemgo Elizari laguntzeko. Horixe egingo dugu guk orain, Gurutzea gurtzeko prestatzen garen bitartean.

Jaunartze ondorengo otoitza

**Jainko ahalguztidun betierekoa,
zeure Seme Jesu Kristoren
heriotza eta piztuera dohatsuaz eraberritu gaituzu;
zaindu ezazu gugan zeure maitasunaren egintza,
misterio honetan parte harturik
zure zerbitzari izan gaitezen beti.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Bukaera

Bihar bilduko gara gaueko (*esan ordua*), pozez Pazko Gaubeila ospatzeko. Ospakizun horrek ematen die zentzua atzoko eta gaurko ospakizunei. Ahalegin gaitezen benetan, bertan parte hartzen. Azkeneko otoitzaren ondoren isiltasun osoan geratuko gara.

Apaizak besoak herriaren gainera luzaturik, beste otoitz hau esango du:

**Zure Semearen heriotza ospatu dugu, Jauna,
eta haren piztuera santuaren zain gaude;
bidal gugana zeure bedeinkapen ugaria,
etor bekigu zure barkamena,
emaguzu zeure kontsolamendua,
sendotu gure sinesmena
eta eraman gaitzazu betiko salbamenera.
Jesu Kristo gure Jaunaren bitartez.**

Eta guztiak isilik aterako dira elizatik.

Une egokian, aldarea erantzi egingo da berriro.

